Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Najer Folksblat

פּרייז 20 גראָשען

היינט 8 זייטען

נייער פאָלקסבלאַט

אונפּאַרטייאישע פּאָליטיש - געזעלשאַפטליכע טאָג - צייטונג

Nr. 282 (974 | Łódź, Czwartek 9 Grudnia 1926 | פֿירטער יאָהרגאַנג | לאָדז דאָנערשטאָג ד' טבת תרפ"ז. | Nr. 282 (974

24-71 אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. || Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21. Tel 24

„פרעמדע" און „נומערוס קלאַוזוס"

מין. זאַלעסקי'ס ענטפער אויף די בריף פון לוסיען וואָלף.

וואַרשאַ, 8 (טעלעפאָניש) ווי עס איז שוין געווען מיטגעטיילט, האָט לוסיען וואָלף זיך געהאַט געווענדעט צום פּוילישען אויסערן-מיניסטער זאַלעסקי, ער זאָל אויפקלערען די פאַקטישע לאַגע בנוגע די אַזוי-גערופענע „פרעמדע" און וועגען „נומערוס קלאַוזוס".

אויף דער דאָזיגער ווענדונג האָט מיניסטער זאַלעסקי צוגעשיקט אַן ענטפער אין וועלכען ס'ווערט געזאָגט:

לויט'ן אַרטיקעל 6 פון רינער טראַקטאַט קומט אויס, אַז די פּערזאָנען, וואָס וואוינען אויף די געביטען, וועלכע רוסלאַנד האָט אָפּגעטרעטען פאַר פּוילען און זענען נישט פערשריבען אין די ביכער פון שטענדיגע איינוואוינער, אַז אַזעלכע פּערזאָנען בלייבען רוסישע בירגער,

דער דאָזיגער בעשלוס איז נו.ע אַ סך אַנטלאָפענע פון רוסלאַנד, וואָס האָבען פערלוירען די רוסישע בירגערשאַפט דערפאַר, ווייל זיי האָבען נישט געוואָלט צוריקקעהרען קיין רוסלאַנד און זיי זענען געבליבען בירגערלאָז. אַזעלכע פּערזאָנען דאָבען אַפילו נישט געקאָנט עמיגרירען פון פּוילען, ווייל אַלס מענשען אָהן בירגערשאַפט האָבען זיי נישט געקענט בעקומען קיין אַרייזעפאַהר-וויזע אין קיין שום לאַנד. די דאָזיגע אונגאָרמאַלע לאַגע איז ערלעדיגט געוואָרען דורך די צירקולאַרען פון אינערן-מיניסטעריום פון 28. אויגוסט ה. י. וועגען אָנערקענען און פעסטשטעלען די בירגערשאַפט, אויף אַ פעראיינפאַכטען אופן. נעמענדיג אין אַכט, אַז אין די ראַנד-געביטען האָט דער גרעסטער טייל איינוואוינער נישט געהאַט קיין בעשטימטע בירגערשאַפט כאָטש בלויז דערפאַר, וואָס די שטאַנד-ביכער זענען בעת דער מלחמה פערניכטעט געוואָרען. ווערען דאָרט געשאַפען בירגער-קאָמיטעטען, וואָס שטעלען פעסט די בירגערשאַפט פון די איינוואוינער. די פּערזאָנען, וועגען וועלכע די בירגער-קאָמיטעטען וועלען נישט קענען פעסטשטעלען, אַז זיי זענען פּוילישע בירגער, וועלען אויף אַ לייכטען אופן קאָנען נאַטוראַליזירט ווערען. בלויז מענשען, בעשט-אָפטע קרימינעליש, וועלען נישט קאָנען ווערען קיין בירגער, אָבער אַזעלכע וועט זיכער זיין זעהר ווייניג.

די אַקציע פעסטצושטעלען די בירגערשאַפט איז איצט אין פולען גאַנג און זי דאַרף פערענדיגט ווערען ביז'ן 31, דעצעמבער ה. י.

וואָס איז שייך דעם „נומערוס קלאַוזוס" האָט מיניסטער זאַלעסקי געענטפערט, אַז דאָס געזעץ פון 10. אויגוסט 1920 וועגען אַקאַדעמישע שולען זעהט פאָר אין אַרטיקעל 86, אַז די פאַקולטעט-ראַטען קענען מיט דער הסכמה פון בילדונגס-מיניסטעריום בעגרעניצען די צאָהל אָנגענומענע סטודענטען רעכנענדיג זיך מיט טעכנישע או וויסענשאַפטליכע מאָטיווען. דער פאָרשריפט איז איינגעפיהרט געוואָרען צוליב דער בעגרעניצטקייט פון די ערטער אין די הויכשולען און אין די וויסענשאַפטליכע אַנשטאַלטען, ווי לאַבאָראַטאָריעס און סעמינאַרען. דעם 12. יולי 1923 האָט אַ צירקולאַר פון בילדונגס-מיניסטעריום פערברייטערט בנוגע די בעגרענצונגען פאַר'ן יאָהר 24 1923. דער דאָזיגער צירקולאַר איז אין געוויסע קרייזען בעטראַכט געוואָרען אַלס בצה למענער „נומערוס קלאַוזוס" הויפּטזעכליך פאַר יודען, כאָטש דאָס איז געווען אַ ריין טעכנישע נויטווענדיגקייט.

כדי אויסצומיידען מיספערשטענדנישען איז דער דאָזיגער צירקולאַר אַנולירט געוואָרען מיט אַ צירקולאַר פון 28 סעפּטעמבער ה. י.

קליינהענדלער ביים פינאַנץ-מיניסטער

וועגען אונטערנעהמונגען פון דער 3. אָדער 4. קאַטעגאָריע.

וואַרשאַ, 8 (טעלעפאָניש). אין דער לעצטער צייט האָבען געטראָפען פאַלען, דאָס שטייער-בעאַמטע, בעזונדערס אויף דער פּראָווינץ, האָבען געמאַכט פּראָטאָקאָלען בלויז דערפאַר, וואָס זיי האָבען אַריינקומענדיג אין אַ געוועלב, וואָס צאָהלט אַ פּאַטענט פון „4-טער קאַטעגאָריע", געטראָפען אויסער דעם אייגענטימער אויך נאָך אַ פּערזאָן פון זיין פאַמיליע, לויט'ן אויסטאַוו טאָר ביי 4-טער קאַטעגאָריע זיך נישט מעהר בעשעפטיגען ווי איין פּערזאָן.

דאָס זעלבע איז געשעהן אויך בנוגע געשעפטען פון דער 3-טער קאַטעגאָריע, וואָס לויט'ן געזעץ מעג זיך געפינען נאָר איין אַנגעשטעלטער; די שטייער-בעאַמטע, וועלכע האָבען דאָ געטראָפען עטליכע פּערזאָן פון דער פאַמיליע, האָבען באַלד דעם סוחר איבערגערוקט אויף 2-טער קאַטעגאָריע.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט האָט זיך אַ דעלעגאַציע פון צענטראַלען קליינהענדלער-פערבאַנד געווענדעט אין פינאַנץ-מיניסטעריום. אין מעמאָריאַל ווייזט-אָן די דעלעגאַציע, אַז דער אויבענדערמאָנטער געזעץ לאָזט זיך נישט דורכפיהרען אין לעבען, ווייל אין אַ געוועהנליכען סטראַגאַן אָדער אין אַנדערע געוועלבלעך פון 4-טער קאַטעגאָריע מוזען בעת אַ מאַרק טאָג שטעהען עטליכע פּערזאָן און בלויז אַכטונג געבען, וואָס דאָס הייסט כלל נישט, אַז זיי זענען אַנגעשטעלטע.

דער פאָרשטעהער פון פינאַנץ-מיניסטעריום ה' קאָזלאָווסקי האָט צוגעזאָגט צו געהמען אין אַכט די מאָטיווען פון דער דעלעגאַציע און דעם ענין גינסטיג צו ערלעדיגען.

ווייטער קויהלען-שטרייק אין ענגלאַנד...

לאָנדאָן 8 (ספּעצ. טעל.) די שטרייק-שטימונג צווישען די ענגלישע קויהלען-גרעבער, וועלכע האָבען געמוזט קאַפּיטולירען פאַר די אייגענטימער, האָט נאָך אַלץ נישט אויפגעהערט. נעכטען איז שוין אין איין קויהלען-ראַיאָן ווידער אויסגעבראָכען אַ שטרייק. אין די טולמאַנסטאָנער גרובען האָבען די אייגענטימער אָפּגעזאָגט 3 עלטסטע אַרבייטער, די איבריגע קויהלען-גרעבער, אין אַ צאָהל פון 2,000 האָבען דעריבער פערשטרייקט. דער דאָזיגער קאָנפליקט דראָהט אָנצונעהמען ברייטערע פאָרמען.

רומענישער קעניג — אַנשרף

זיין געזונד-צושטאַנד בעסערט זיך.

בוקאַרעשט, 8 (אטע) דער קעניגליכער שלאָס אין בוקאַרעשט איז איינגאַנצען אָפּגעברענט געוואָרען, בעת אַ שרפה, וואָס איז ביינאַכט אויסגעבראָכען אין מיטען שלאָס גופא. עס איז בלויז גאַנץ געבליבען דער רעכטער פליגעל. בעת דער רעטונגס-אַקציע זענען געוועזען אַנוועזענד אַלע מיטגלידער פון קאַבינעט און דער פּירשט מיקאָלאַי. די בעמיהונגען צו לאָקאַליזירען דאָס פייער האָבען זיך נישט איינגעגעבען.

בוקאַרעשט, 8 (אטע) די צווייטע אָפּעראַציע פונ'ם קעניג פערדינאַנד, וועלכער דער פּראָפעסאָר האַרטמאַן האָט פאַר זיבציג אָדורכצופיהרן, איז אָפּגעלעגט געוואָרען אויף עטליכע טעג. דער געזונד צושטאַנד פון קעניג איז בעפרידיגענד. די וואונדען היילען זיך גוט.

שניי-שטורעמס אין רוסלאַנד.

מאָסקווע, 8 (ספּעצ. טעל.) דאָ זענען דערהאַלטען געוואָרען ידיעות וועגען שרעקליכע שניי-שטורעמס אין יאַראָסלאַווער און קאָסטראָמער גובערניעס עטליכע דערפער זענען איינגאַנצען פערשאָטען געוואָרען דורכ'ן שניי, וועלכער איז אַרויסגעפאַלען אויף אַ הויך פון 6 און אַ האַלבען מעטער.

די גאָלדענע פּוילישע מטבעות. זענען פיל טייערער פון די פּאַפּירענע זלאָטעס.

וואַרשאַ, 8 (טעלעפאָניש) די מלוכהשע געלד-שמידעריי („מעניצאַ") האָט שוין אויסגעפערטיגט 160 טויזענד גאָלדענע מטבעות צו 10 און 20 זלאָטעס.

די דאָזיגע גאָלדענע מטבעות ווערען אָבער נאָך נישט געלאָזען אין אומגאַנג.

מען קאָן זיי נאָר בעקומען צו קויפען אין דער מעניצע לויט'ן קורס פון גאָלד אָדער פאַר פרעמדע וואַלוטע.

דער קורס פון זלאָטי אין גאָלד בעטרעפט 1,74 פּאַפּירענע זלאָטעס.

וואַיקאָוו לייקענט אָפּ די קלאַנגען

וועגען פּאָגראָמען אויף יודען אין סאָוויעט-רוסלאַנד.

וואַרשאַ, 8 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). אין צוזאַמענהאַנג מיט די לעצטענס אָפט-קורסירענדע קלאַנגען וועגען די פּאָגראָמען און דעם פערשאַרפטען אַנטיסעמיטיזם אין סאָוויעט-רוסלאַנד, האָט אייער קאָרעספּאָנדענט געהאַט אַן אינטערוויאו מיט'ן סאָוויעטישען אַמבאַסאַדאָר ה' וואַיקאָוו.

אין זיינע ערקלערונגען פאַר'ן מיטאַרבייטער פונ'ם „נייעם פאָלקסבלאַט" האָט דער ה' וואַיקאָוו די דאָזיגע קלאַנגען אָפּגעלייקענט. ער האָט אָנגעוויזען, אַז זיי, די קלאַנגען ווערען בכיון פערשפּרייט, זיים עטליכע חושים דורך די עמיגראַנטישע אָרגאַניזאַציעס, וואָס פיהרען אַ פערביסענעם קאַמף געגען סאָוויעט-רוסלאַנד. אַזוי איז שקר וכזב דער קלאַנג וועגען דעם מאַרש פון זינאָוויעוו אין טראָצקי אויף טווער, אַזוי איז אויסגעזויגען פון די פינגער דער אויפשטאַנד אין פּסקאָוו און די כלומר'שטע פּאָגראָמען אויף יודען, וואָס פאַר די אויסלענדישע עמיגראַנטען וואָלט עס געווען אַ זעהר געוואונשענע זאַך. אין וועלכער זיי וואָלטען גערן געוואָלט אַליין זיך בעטייליגען.

אמת, פּאָגראָמען אין אַ טייל רוסלאַנד זענען יאָ פאָרגעקומען, אָבער דאָס איז געשעהן אויפ'ן טעריטאָריום פון ס. ס. ס. ר. וואָס איז פערכאַפּט געוואָרען דורך רומעניען, דהיינו אין קישענעוו וכרומה...

דער ה' וואַיקאָוו האָט אַרויסגעזאָגט די מיינונג, אַז דער קאַמף, וואָס ווערט איצט געפיהרט געגען סאָוויעט-רוסלאַנד איז פערבונדען מיט דעם לעצטענס פאָרגעקומענעם צוזאַמענפאָהר פון „אזעט", און מ'האָט איהם ענטוויקעלט, כדי צו פּאַראַליזירען די פּאָזיטיווע רעזולטאַטען פון דער יודישער קאָלאָניזאַציע אין רוסלאַנד. אונזערע שונאים — האָט ה' וואַיקאָוו געזאָגט — ווייסען גאַנץ גוט, אַז די אַ'ימע רוסישע מלוכה בעמיהט זיך מיט כל הכוחות צו העלפען דער פּראָדוקטיוויזירונג פון דער יודישער בעפעלקערונג, און אַזוי-ווי מיט אייגענע מיטלען איז זי עס נישט ביכולת דורכצופיהרען, האָט זי זיך געווענדעט מיט אַ רוף ווענען שטיצע צו די אַלוועלטליכע אַרבייטענדע מאַסען. עס איז זעלבסטפערשטענדליך, אַז מיט דער הילף פון די פאַלשע אַלאַרמען ווערט די שטיצע פּאַראַליזירט.

וואָס שייך דעם אַנטיסעמיטיזם, ווענען וועלכען עס ווערט לעצטע.ס אַזוי פיל גערעדט און געשריבען — פערזיכערט דער ה' וואַיקאָוו, אַז געגען איהם ווערט געפיהרט דער העפטיגסטער קאַמף. פאַר דעם קלענסטען בעליידיגענדען וויץ, פאַר איטליכען בייזוויליגען און אונאַנשטענדיגען וואָרט אויפ'ן אַדרעס פון יודען, ווערט מען אין סאָוויעט-רוסלאַנד געריכטליך בעשטראָפט. דער אַנטיסעמיטיזם אין רוסלאַנד — האָט דער ה' וואַיקאָוו ערקלערט — איז אַ רעזולטאַט פון אַ געוויסער עקאָנאָמישער אַנאָמאַליע, וועלכע מיר בעמיהען זיך צו בעזייטיגען, און אין משך פון 9 יאָהר ווערט געגען אָט דעם אַנטיסעמיטיזם געפיהרט אַ העפטיגע אַגיטאַציע אויף פערזאַמלונגען, מיטינגען א. א. וו.

לסוף בעט דער ה' וואַיקאָוו די לעזער, וואָס וועלען לייענען דעם דאָזיגען געשפּרעך מיט איהם, אַז ביי יעדען מאָל, ווען ס'וועט זיי אויסקומען צו הערען וועגען יודישע פּאָגראָמען אין רוסלאַנד, זאָלען זיי וויסען, אַז דאָס איז בלויז — דער „הייליגער וואונש" פון פּאָגראָמטשיקעס וועלכער קאָן נישט פערווירקליכט ווערען ביי דער ראַטען-מאַכט.

קרובים פון אמעריקאנער בירגער זאלען אריינגעלאזט ווערען קיין אמעריקא.

וואשינגטאן, 8. (יט"א טעלעגראפיש) צפענענדיג דעם קאנגרעס, האט פרעזידענט קולידזש אין זיין באטשאפט אנגעוויזען אויף דער נויטווענדיגקייט אנצונעהמען מיטלען, אז די קרובים פון אמעריקאנער בירגער און דעקלאראנטען זאלען אריינגעלאזט ווערען אין לאנד און צו מאכען א סוף צו די פאמיליען טראגעדיעס.

אין די קרייזען פון די עמיגראציע-טוער ווערען די ווערטער פון פרעזידענט פערשטאנען אין דעם זין, אז דער קאנגרעס דארף ווי אמשנעלסטען ערלעדיגען די אנגעווענדטע פראגע וועגען ערלויבען אריינצוקומען קיין אמעריקא די קרובים פון אמעריקאנער בירגער און דעקלאראנטען.

געזעץ-פראיעקט וועגען ליפערונגען.

וואַרשא, 8. (טעלעפאניש) ווי מיר דערוויסען זיך, גרייט צו די רעגירונג א געזעץ-פראיעקט וועגען צושטעלונגען און אנדערע ארבייט פאר דער רעגירונג. ביז איצט הערשט אויף'ן דאזיגען געביט אן'אבסאלוטע אנארכיע: יעדער אמט בעזארגט זיך זיינע קניות אויף זיין שטייגער, נישט האבענדיג קיין פארשריפטען, מיט וועלכע ער זאל זיך מוזען רעכענען. דאס ברענגט צו פערשידענע נישט געוואונשענע ערשיינונגען; (ס'איז כדאי צו דערמאהנען וועגען דער ספעציעלער בעציהונג צו די יודישע צושטעלער, וועלכע ווערען נישט צוגעלאזט און מוזען זיך אפט דעקען אונטער א פרעמדער „פירמע".)

דער נייער דעקרעט זאל בעצוועקען צו רעגולירען די דאזיגע ערשיינונגען אויף אזא אופן, אז יעדע צושטעלונג זאל פארקומען דורך א געהיימער ליציטאציע און ביים בעטראכטען פון די פארשלאגען זאל אנוועזענד זיין א פערטרעטער פון דער העכסטער מלוכה קאנטראלע און אויך איינגעלאדענע פערזאנען פערטרעטער פון גרעסערע ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס. אויך פראיעקטירט זיך א צענטראליזאציע פונ'ם איינקויף פאר אלע מלוכה-אנשטאלטען. אנ'ענליכע פראצעדור וועט ווערען אנגעווענדעט ביים איבערגעבען רעגירונגס-ארבייטען.

הארבער אורטייל איבער א יוד

א הארבען אורטייל האט ארויסגעטראגען דאס קרייז-געריכט אין סארנא אין פראצעס פון שמעון פישמאן. דער לעצטער איז א דאמבראוויצער יוד, 25 יאהר אלט, איז לויט דעם בעשולדיגונגס-אקט אנגעקלאגט געווארען, אז אין 18 טען יאהר האט ער געדינט ביי די באלשעוויקעס אלס אויספארשונגס-ריכטער אין דאמבראוויץ.

מצד דער בעשולדיגונג זיינען ארויסגערופען געווארען 8 עדות, פון וועלכע איינער איז נישט געקומען. די פערטיידיגונג האט ארויסגערופען ביז 20 עדות, וועלכע האבען דעם בעשולדיגטען געמאלט אין העלע פארבען. נאך א קורצער בעראטונג טראגט [?]ראט נעריכט ארויס א אורטייל, לויט וועלכען פישמאן ווערט פעראורטיילט צו 6 יאהר שווערער תפיסה פערלירען דערביי אלע רעכט און גלייך ארעסטירט צו ווערען.

דער אורטייל האט געמאכט אויף אלע א דערשיטערנדען רושם.

דעפ. ווישליצקי'ס ארדער — די טעמע פון געשפרעך.

וואַרשאַ, 8 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) די רומענישע אמבאסאדע אין ווארשא האט היינט געגעבען א מיטאג פאר דער רומענישער באהא-דעלעגאציע, וואס ווילט אין פוילען. ווי מ'גיט איבער איז בעת'ן מיטאג לעבהאפטיג ארומגערעדט געווארען די האנדלונג פון דעפ. ווישליצקי, וועלכער האט אבגעשיקט דעם רומענישען קעניג דעם בעקומענעם ארדער. דער בריף פון דעפ. ווישליצקי איז שוין אפגעשיקט קיין בוקארעשט. הגם די רומענישע אמבאסאדע ווארט נאך אויף אויפקלערונגען וועגען דעם ענין מצד דעם פוילישען אויסערן מיניסטעריום.

„דזשאינט" פערהלענערט די אונטערשטיצונגען.

בערלין, 8 (ספ. טעל.) אויף דער בעראטונג פון דזשאינט-דעלעגאט ד"ר בערנארד קאהן מיט דעם פערטרעטער פון דער ווארשאווער אבטיילונג ה' גוטערמאן איז בעשלאסען געווארען צו רעדוצירען א גאנצע רייהע שטיצע-סומען. די שטיצע פאר שפייזען קינדער איז פראלאנגירט געווארען ביז'ן 1 טען אפריל 1927 אין דער הויך פון 30 טויזנד דאלאר. די שטיצע פאר ארבייטער-קיכען איז אויך פראלאנגירט געווארען ביז'ן 1-טען אפריל, אבער נאר אין דער הויך פון $2^{1}/_{2}$ טויז. דאלאר, אנשטאט 5 טויז. אנדערע פארמען פון הילף ווערען אבגעשטעלט. עס וועלען נאר געגעבען ווערען סובסידיעס אויף גמילת חסדים, אבער אויך דאס אין א קלענערער מאס.

פייערליכע ערעפענונג פון ערשטער יודישער אקאדעמישער הויז.

וואַרשאַ, 8 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) היינט האלב 1 בייטאג איז פארגעקומען די פייערליכע ערעפענונג פונ'ם ערשטען יודישען אקאדעמישען הויז אין ווארשא (אויף פראגע), די פייערונג איז פארגעקומען אין גרויסען פערזאמלונגס-זאל אויפ'ן נאמען פון פראפ. איינשטיין. וויצע-פרעמיער בארטעל, וועלכער האט צוגעזאגט צו זיין ביי דער פייערונג, האט נישט געקאנט קומען, ווייל ר'איז געווען פערנומען ביי אנ'אנדער פייערליכקייט. דאגעגען זענען געקומען פארשטעהער פון דער קאמונאלער מאכט, פון רעגירונגס קאמיסאריאט, דער רעקטאר פון ווארשאווער אוניווערזיטעט פראפ. הריניעוויעצקי א.א. די יודישע געזעלשאפט איז געווען פערטראטען דורך פארשטעהער פון קאלא און פון פערשידענע אינסטיטוציעס.

די פייערונג האט זיך געעפענט מיט געזאנג פון קאנטאר סיראטא'ס כאר, וועלכער האט געזונגען דעם מזמור שיר חנוכת הבית.

פראפ. שאר האט דאן אין פויליש געהאלטען די ערעפענונגס-רעדע און סענאטאר קערנער, איינער פון די הויפט-איניציאטארען פון בויען דאס הויז האט אפגעגעבען א בעריכט וועגען דער אפגעטוענער ארבייט. דאס אקאדעמישע הויז וועט קאנען ארייננעהמען 200 סטודענטען (אהן פרויען), וועלכע וועלען צאהלען פון 30 זל. א חודש.

רעקטאר פראפ. הריניעוויעצקי האט בעגריסט די יודישע געזעלשאפט צו דער פייערונג אין נאמען פון אלע הויכשולען אין ווארשא

א פארשטעהער פון רעגירונג'ס קאמיסאר האט צוגעזאגט דאס הויז צו אונטערשטיצען.

עס האבען נאך גערעדט: דער פרעזעס פון דער ווארשאווער קהלה פארבשטיין, מאניסטער אלתר, לעווין אין נאמען פון דער צענטראלע פון די יודישע אקאדעמישע ארגאניזאציעס (האט גערעדט פויליש, העבראאיש און יודיש) און מאג. פייגענבערג.

אינמיטען דער פייערונג איז אנגעקומען דער וויצע-פרעזידענט פון ווארשא ה' יאבלאנסקי, וועלכער האט גענומען א וואָרט צו א בעגריסונג

מיט גע[?]א[?] פון סטודענטישען ליד „גאודעאמוס איגיטור" (לאמיר זיך פרעהען) האט זיך די פייערונג געענדיגט.

די געסט האבען דאן בעטראכט די 5-שטאקיגע געביידע און בעוואונדערט איהר ראציאנעלע, פיינע און בעקוועמע איינריכטונג.

קליינהענדלער אין די האנדעלס-קאמערן.

וואַרשאַ, 8 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) דא איז היינט פארגעקומען א קאנפערענץ פון קליינהענדלער מיט'ן אנטייל פון 50 פראווינץ-דעלעגאטען. ס'איז בעהאנדעלט געווארען די פראגע וועגען אנטייל פון די קליינהענדלער אין די האנדעלס קאמערן. ס'איז בעשלאסען געווארען זיך צו פערשטענדיגען מיט'ן צענטראלען פוחרים-פעראיין, כדי צו זיכערן פאר די קליינהענדלער די געהעריגע פארשטעהערשאפט.

צוזאמענפאהר פון ציוניסטען-רעוויזיאניסטען.

וואַרשאַ, 8 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) דעם 19-טען און 20-טען דעצעמבער וועט אין ווארשא פארקומען אנ'אלפוילישער צוזאמענפאהר פון די ציוניסטען-רעוויזיאניסטען. צום צוזאמענפאהר האט געזאלט קומען אויך וולאדימיר זשאבאטינסקי, צוליב טויט פון זיין מוטער האט ער אבער דאס קומען אפגעלעגט אויף יאנואר.

בעקאנטמאכונג.

דעם היינטיגען שבת, פ' ויגש, וועט דאווענען אין ווילנער שוהל (זאכארניא 56) דער בערימטער חזן ראשון פון ווילנער שטאדט שוהל, ר'

משה קוסעוויצקי

דער איינגאנג איז נאר געגען איינטריטס-קארטען, וועלכע ס'זענען צו בעקומען היינט, דאנערשטאג און פרייטאג א גאנצען טאג אין ווילנער שוהל ביים שמש.

די יעהרליכע מענער-און פרויען-בילעטען זענען אויף דעם שבת נישט גילטיג. די מתפללים ווערען דעריבער געבעטען מיט די ספקצ. איינטריטס קארטען זיך צו פערזארגען. בעמ.: די פרויען-שוהל וועט אויך זיין אפען צו קבלת-שבת.

710 ועד בית-הכנסת (ווילנער) זאכארניא 56.

עס קלינגט שוין איז גאנץ לאדז,

אז אלע ארט פיטעם, פאדאניעס, רעקורסען, אפעלאציעם און אלע געריכטס-, פינאנס-, אדמיניסטראטיווע און קאמונאלע אינסטיטוציעס ווערען אמבעסטען, אמביליגסטען און אמשנעלסטען ערלעדיגט אין ביורא

„פאלאניא" אלעיא 1 מאי 7.

וויכטיגע בעמערקונג: טעגליך פון 5 ביז 7 ווערען ערטיילט עצות און אנווייזונגען אין אלע שטייער-אנגעלעגענהייטען דורך ה' לעאן שחייצער איבערזעצונגען: האנדעלס און פריוואט קארעספאנדענץ, קאנטראקטען. פראטעסטירטע וועקסלען ווערען אנגענומען אויפצומאנען מיט אייגענע קאסטען. מיטגלידער פון פראפעסיאנעלע פעראיינען צאהלען 25% ביליגער.

דעם 7. ד. ח. איז געשטארבען דער מיטגליד פון דער רעוויזיאנס-קאמיסיע פון אונזער געזעלשאפט

ד"ר ישראל מארגאלים.

אין פערשטארבענעם פערליהרען מיר א בעדייטענדען דאקטאר און אנ'עדעלען מענש, וועלכער האט שטענדיג געדינט אונזער געזעלשאפט מיט וויסען, ערפאהרונג און אביעקטיווער עצה, אין פראגען פון אפהיטען דאס געזונד פון דער יוגד. דער אנדענק פון דעם נישט-פערגעסליכען מענש וועט שטענדיג אונז הייליג בלייבען.

די פערוואלטונג פון דער לאדזע אפטיילונג פון דער געזעלשאפט אפצוהיטען דאס געזונד פון דער יוד. בעפעלקערונג אין פוילען „טאז".

708

Dr. med.

J Polakow

ספעציאליסט פאר קינדער-קראנקהייטען

Konstantynowska 37ª

טעלעפאן 39-75

נעמט אן פון 5—$6^{1}/_{2}$ אוו. אין דער היים און פון 2—3 אין דער לעטשניצע אויף גייערס-מארק, פעטריקאווער 294.

Dr. med.

L. Pikielny

ספעציאל-ארצט פאר נירען, בלאזען און האר-קראנקהייטען

Nawrot 8,

telefon 19-90.

עמפפאנגט פון 4—7 אוו. 541

— ד"ר —

י. הערשפינקעל

Zawadzka 15,

telefon 11-87

— — ספעציאליסט פאר — —

קינדער - קראנקהייטען.

נעמט אן אינדערהיים פון 8—10 פריה און פון 3—5 נאכמיטאג און אין לעטשניצע „פאמאץ".

Dr. med.

LUDWIK RAPEPORT

Pr. Narutowicza 25

(Dzielna) tel 44-10.

ספעציאליסט פאר נירען, בלאזען און האר - קראנקהייטען.

נעמט אן פון 1 ביז 2 און פון 4 ביז 7 אווענד.

– Dr. –

Z. Rakowski

ספעציאליסט פאר אויערן, נאז, האלז, און לונגען-קראנקהייטען.

קאנסטאנטינאווסקא 9

טעלעפאן 27-81.

שפרעכשטונדען פון 12 ביז 2 און פון 5 ביז 7. נעמט אויך אן אין לעטשניצע זגערושער 17 פון 10—11 און פון 2—3 נ.מ.

Dr. med.

B. FROM

אקושער און פרויען-קראנקהייטען.

פאנסקא 12, טעל. 4.2-61.

נעמט אן פון 3—5 נאכם. 557

Dr. S. SZNITKIND

Piotrkowska 14

הויט-און ווענער. קראנקה.

עמפפאנגס-שעה'ן פון 9—11 פריה פון 1 ביז 4 נאכם. און פון 7 ביז 9 אווענד. 458

בעקאנטמאכונג.

די רעסטאראציע

„מעטראפאל"

מאניושקי 1 (רוג טעטריק.) טעלעפאן 11-04

היינט און טעגליך:

גאסט-אויפטריטען פון הומאריסט און סאטיריק

BRONISŁAW

BRONOWSKI

ליבלינג פון לאדזער פובליקום

אין זיין נייעם קאנקירענצלאזען שלאגער-רעפערטואר. אויסערדעם אויפטריטען פון אונזער בעקאנטען ארטיסטען-אנסאמבל.

שבת, זונטאג, יום-טוב FIVE O'CLOCK

פרייער איינטריט! פרייער איינטריט!

675 מיט אכטונג די דירעקציע.

דעם ה' מוריצי ביאלער, מיטגליד פון אונזער פעראיין, צוליב דעם טויט פון זיין

מוטער נ. ע.

דריקט אויס מיטגעפיהל

די פערוואלטונג פון סוחרים- און פאבריקאנטען-פעראיין פון לאדז איז אומגעגענד (פאלודניאווא 15).

705

Panu **Maurycemu BIALEROWI** z powodu zgonu

b. p. MATKI

Jego, składa wyrazy współczucia

706 **Mieczysław Rozental.**

לאדז, 9. דעצעמבער 1926
„נייער פאלקסבלאט"
לאדז, 9. דעצעמבער 1926

א וואָרט
פון אויפמונטערונג.

אויף א מיטינג, וואס איז צונויפגערופען געוואָרען אין ניו־יאָרק דורכ'ן קריסטליכען קאָמיטעט צו העלפען די יודען פון מזרח־אייראָפּע, איז בעשלאָסען געוואָרען צו זאַמלען 25 מיליאָן דאָלאַר פאַר'ן אויפבוי פון חרוב־געוואָרענעם מזרח־יודענטום. דער מיטינג איז פאָרגעקומען אין איינער פון די גרעסטע ניו־יאָרקער קאַטעדרעס, דאָס געלד איז בעשלאָסען געוואָרען צו זאַמלען אויסשליסליך ביי קריסטען.

ביים אַמעריקאַנער געהט די טאַט תיכף נאָכ'ן וואָרט, און ס'איז קיין צווייפעל נישט, אַז דאָס פאָלק, וואָס אָפּעריערט מיט דער גרעסטער לייכטקייט מיט גראַנדיעזע מיליאָנען־סומען אויף פערשידענסטע צוועקען, וואָס האָט ערשט אַסיגנירט 25 מיליאָן דאָלאַר אויף בע־עהרען דעם 100־יעהריגען יובילייד פון דער שטאָרט טשיקאַגאָ דורך אויפבויען דאָס גרעסטע הייל־אַנשטאַלט אין דער וועלט, — אַז דאָס אַמעריקאַנער פאָלק וועט די סומע פון 25 מיליאָן פאַר די מזרח־יודען זאַמלען באַלד און אָפּגעבען פאַר די געהעריגע צוועקען.

25 מיליאָן דאָלאַר זענען לויט אונזערע בעגריפען אַ גרויסע סומע, און וועלען נישט אין אַ קליינער מאָס מיטהעלפען צו לינדערען די נויט פון די מזרח־יודען און צוריקבויען די אַלטע און אויפבויען נייע פּראָדוקטיווע אַרבייטס־וואַרשטאַטען.

אָבער נישט אין דער בלויזער מאַטעריעלער הילף בעשטעהט דאָך די בעדייטונג פון דעם איידעלען זשעסט, וועלכען עס מאַכען די אַמעריקאַנער קריסטען לגבי די יודען.

וויכטיגער איז אָהן ספק דער מאָראַלישער אינהאַלט פון דער פאָרשטע־הענדער זאַמעל־קאַמפּאַניע. דער בע־שלוס פון די אַמעריקאַנער קריסטען בעווייזט אונז קודם־כל, אַז דער פּרעס־טיזש פון די יודען אין אַמעריקאַ איז הויך און שטאַרק. ווען די אַמעריקאַנער יודען טרעטען אַרויס אין דער עפענט־ליכקייט און רופען די אייגענע ברידער זיי זאָלען צוהילף קומען די ברידער פון אייראָפּע, געפינט זייער קול אַ גלויבען, מיטגעפיל און פערשטענדניש נישט בלויז צווישען די אייגענע, די־רעקט פעראינטערעסירטע נאָר אויך אין דער אַרומיגער סביבה פון די קריסטליכע מיטבירגער.

דער זשעסט פון די אַמעריקאַנער בעווייזט אונז, אַז בנוגע יודען געפינט אַן אָפּקלאַנג און אַ וויליגען גלויבען נישט נאָר די פערשידענסטע בייזוויליגע מעשיות און רכילות וועגען דער אַל־מעכטיגער אַנאָנימער מלוכה, וואָס האַלט אין איהר נעץ די גאַנצע וועלט, נאָר דאָס פשוט'ע מענשליכע וואָרט וועגען יודישען, מענשליכען פיין, צרות און נויט.

די האַנדלונג פון די אַמעריקאַנער קריסטען בעווייזט אונז, אַז ס'איז מעג־ליך נישט בלויז אַן אַטמאָספער פון הע־צע, געגענזייטיגען אונצוטרוי און פיינד־שאַפט, נאָר פון נאָהענטען ברידערלי־כען קאָנטאַקט און פערשטענדיגונג.

אין דער צייט, ווען אין אייראָפּאַ שטייגט די כוואַליע פון אַנטיסעמיטיזם, ווען אין דייטשלאַנד ווערט מיט צייהן־קריצען אַרויסגערעדט דאָס וואָרט „יודע", און אין אונגאַרן ווערט געפיהרט אַ סיסטעמאַטיש חוזק־שפיל געגען יודען, ווען אין רומעניען האָט זיך צובושע־וועט די בלוטדורשטיגע בעסטיע און וועקט אויף די קאשמאַרע זכרונות פון דער ווייטער און נאָהענטער פערגאַנ־גענהייט, — איז די האַנדלונג פון די אַמעריקאַנער קריסטען אַ מאָהנונג, פּראָ־טעסט און וואָרנונג.

פאַר דער דאָזיגער מאָראַלישער אויפ־מונטערונג, נישט ווייניגער, ווי פאַר דער מאַטעריעלער הילף וועט דאָס אַלוועלטליכע ליידענדע, אָבער האָפענ־דע יודענטום זיין דאַנקבאַר דעם אַמע־ריקאַנישען פאָלק.

ל.

מתים־פראגע אין ווילנא.
קראַנקע יודען האָבען מורא, אַז נאָכ'ן טויט וועט מען זיי אַרויסגעבען דעם פּראָסעקטאָריום.

אין ווילנאַ קאָכט נאָך אַלץ מיט דער פּראַגע פון די יודישע מתים. וואו מען געהט און שטעהט, אויף יעדען טריט רעדט מען דאָרט וועגען דער דאָזי־גער פּראַגע.

פאָריגען דאָנערשטאָג איז אין זאַל פון ווילנער פעראיין „צ־קה גדולה" פאָרגעקומען אַ גרויסע אַסיפה, אין וועלכער עס האָבען זיך בעטייליגט די פּרעזידיומס פון ווילנער ראַבינאַט, פער־טרעטער פון „צדקה גדולה" און „חברה קדישה".

די הויפּט־טעמע, מיט וועלכער די אַסיפה האָט זיך פערנומען איז געווען די מת'ים־פּראַגע און כאָטש די זיצונג איז געווען אַ פּערטרוילעכע, דאָך איז געלונגען צו דערוויסען זיך פּרטים פון דער בעראַטונג. אַלע פערזאַמעלטע זע־נען שאַרף אַרויסגעטרעטען געגען דעם סיסטעם פון אַריינכאַפּען יודישע מתים, ווי ס'ווערט לעצטענס פּראַקטיצירט. עס איז אָנגעוויזען געוואָרען, אַז דער שפּי־טאָל האַנדעלט זעהר נישט ריכטיג דער־מיט, וואָס ער גיט אַרויס די יודישע היימלאָזע מתים, נישט אויסוואַרטענדיג אַפילו דעם געהעריגען טערמין. דאָס ברענגט דערצו, אַז די אָרימע צלענדע קראַנקע האָבען מו־א צו היילען זיך אַ צט אין „הקדש" און אַזוי אַרום איז דאָס געוואָרען נישט נאָר אַ מתים־פּראַ־גע, נאָר אַ פּקוח־נפש־פּראַגע. אָרימע ווילנער קראַנקע ווילען נישט לעגען זיך אין שפּיטאָל, ווייל זיי האָבען מורא מ'זאָל זיי נאָכ'ן טויט נישט איבערגע־בען אין פּראָזעקטאָריום.

אויף דער זעלבער זיצונג האָט מען זיך דערוואוסט, אַז דאָס יודישע שפּי־טאָל האַלט ביים אַרויסגעבען אַ יודי־שען מת דעם פּ־אָזעקטאָריום. די פער־זאַמעלטע האָבען גלייך טעלעפאָניש זיך געווענדעט צום יוד־שען שפּיטאָל מיט אַ בקשה אין נאָמען פון די פערזאַמעל־טע רבנים, אַז מ'זאָל דעם מת נישט אַרויסגעבען דעם פּראָזעקטאָריום ביז דאָס שפּיטאָל וועט זיך נישט בעראָטען וועגען דעם מיט די רבנים. פון שפּי־טאָל האָט געענטפערט אַ פעלדשערין, וועלכע האָט צוגעזאָגט, אַז ביז פרייטאָג 9 פריה וועט מען מיט'ן אָפּגעבען דעם מת וואַרטען. די פערזאַמעלטע זענען געווען זיכער, אַז דער מת וועט נישט אַרויסגעגעבען ווערען ביז זיי וועלען זיך נישט פערשטענדיגען מיט'ן שפּיטאָל־דאָקטאָר ווירשובסקי. זיי האָבען דעריי־בער ווייטער פאָרטגעזעצט זייער בע־ראַטונג אין צוו. אַנר. בעשלאָסען צו פערשטענדיגען זיך וועגען דער גאַנצער אַקציע אין דער מתים־פּראַגע מיט'ן וואַרשאַווער ראַבינאַט.

אויף צומאָרגענס אין דער פריה זע־נען געקומען פאָרשטעהער פון ראַבינאַט אין יודישען שפּיטאָל, כדי צו פּערהאַנ־דלען וועגען דעם היימלאָזען יודישען מת. אָבער דאָ האָט מען זיי געמעלדעט, אַז דער מת איז שוין לאַנג אין פּראָ־זעקטאָריום. די בשורה האָט אויפגערו־דערט די שלוחים פון ראַבינאַט און זיי האָבען וועגען דעם תיכף געמעלדעט דעם פּרעזידיום פון ראַבינאַט, וועל־כער האָט גלייך אָוועקגעשיקט אַ פּראָ־טעסט־בריף צום ד"ר ווירשובסקי ווע־גען זיין האַנדלונג. ד"ר וויר שיבסקי זאָל האָבען זעהר שאַרף געענטפערט אויף דעם דאָזיגען בריף אָנווייזענדיג, אַז די רבנים האָבען זיך נישט צו מישען אין די שפּיטאָל־ענינים.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט איז שבת אין דער ווילנער שטאָט שוהל ביים דאַווענען פאָרגעקומען אַ גרויסער טומעל צוליב דעם אינצידענט מיט'ן מת. אַ רייי רעדנער זענען אַרויסגעטרעטען געגען דער האַנדלונג פון שפּיטאָל־דירעקטאָר, ביים אַרויסגעבען דעם פּראָזעקטאָריום דוקא די אָרימע מתים. דערביי האָט מען צווישען עולם אויפגעפאָדערט די „חברה קדישא" מיט'ן ראַבינאַט, זיי זאָ־לען אָנגעהמען וועגען דעם ענערגישע שריט.

די יודישע מעדיקער אין אַ צאָהל פון אייניגע צעהנדליגע פערזאַן האָבען זיך פערזאַמעלט אויף זאַוואַלנע־גאַס ביי דער וואוינונג פון הרב ר' חיים־עוזר און געפּ־וואוט אַריינגעהן אין זיין וואוינונג, כדי איבערצוגעבען איהם זיי־ער פּראָטעסט, נאָר מ'האָט זיי אין רב'ס וואוינונג נישט אַריינגעלאָזט.

און אַזוי אַרום האָבען איהם די יו־דישע מעדיצין־סטודענטען נישט געקאָנט ערקלערען, אַז זיי זענען געגען דעם גאַנצען מתים־טומעל. ווי בעוואוסט פאָ־דערן די סטודענטען מען זאָל די מתים יאָ אַרויסגעבען.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם טומעל אַרום דער מת־ם־פּראַגע געהען איצט אַרום שמועות, אַז דער ווילנער ראַבי־נאַט זאָל האָבען דערלויבט אַרויסצוגע־בען דעם פּראָזעקטאָריום די גופים פון יודישע גנבים און גאַסען־פּ־ויען.

בכלל געהען אַרום פערשידענע נישט נעשטויגענע און נישט געפלויגענע שמו־עות, וואָס ברענגען דערצו, אַז די יו־דישע אָרימע קראַנקע וו לען ליבער שטאַרבען געהענדיג אויף דער גאַס, איידער אַנצוקומען אין ווילנער שפּי־טאָל אויס מורא, טאָמער וועט מען זיי נאָכ'ן טויט איבערגעבען דעם פּראָזע־קטאָריום.

וו. מ.

„קאַווקאַז האָט בעזיגט פּאַלעסטינא"
דער זין פון סטאַלינ'ען.

דער ראַדיקאַלער פּאַריזער אָרגאַן „ל'אָם ליבר" שרייבט אונטערן קעפּעל: „קאַווקאַז האָט בעזיגט פּאַלעסטינא" וועגען דעם זיג פון סטאַלינ'ען אויף דער לעצטער קאָמוניסטען־קאָנפערענץ:

„אָט אַזוי רופען אָן די וויציגע גיי־סטער אין מאָסקווא די רעוואָלטאַטען פון דער לעצטער רוסישער קאָמוניסטען־קאָנפערענץ, בעת וועלכער עס האָבען געהאַט די מפּלה די יודען זינאָוויעוו (אַפּפעלבוים), קאַמענעוו (ראָזענפעלד), ראַדעק (סאָבעלסאָן). סאָקאָלניקאָוו (ברי־ליאַנט) און עס האָבען געזיגט די „קאַווי־קאַזער" — דזשוגאַשווילי (סטאַלין), אָרדזשאָניקידזע און „מיקאָיאַן",

„זיכער" — שרייבט ווייטער די צייטונג — „ס'איז נישט מעהר ווי אַ ווער־טער־שפּיל, גוט אויסגעטראַכט און וועל־כער האָט ערפאָלג אַפילו צווישען די פיהרער. אָבער אין דער אמת'ן האָט די יודישע — זעהר פּראָבלעמאַטישע דרך־אָוב־נאַטור פון טראָצקי (בראָנשטיין) און די אַנדערע געשפּילט אין זייער מפּלה אַזאַ בעדייטענדע ראָל, ווי די קאַווקאַזער אָבשטאַמונג פון סטאַלינען אין זיין זיג".

ווייטער ערקלערט דער מחבר פון'ם אַרטיקעל, וועלכער אָריענטירט זיך, ווייזט־אויס, גאָרנישט שלעכט אין דער איצטיגער לאַגע אין רוסלאַנד. פּאָרוואָס שטיצט די גאַנצע בעאַמטען־אַרמעע סטאַלינ'ען: זיי ווילען שוין אויפהערען דעם בירגער קריג אין לאַנד און פער־זיכערען זיך זייערע איצטיגע שטעלעס.

Dr. med. H. LUBICZ
צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 41-32.
ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און מין־נער־שוואַכע קראַנקהייטען
היילונג מיט קוואַרץ־לאַמפּען (האַר־אויספּאַל)
נעמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 אָוועגד.

„זאַגס" — די פּאַפּיר'ערע אינסטיטוציע.
ווי אַזוי מ'האָט חתונה און מ'גט זיך אין רוסלאַנד.

מיר האָבען מיט אַ פּאָר וואָכען צו־ריק געבראַכט פון דער מאָסקווער „פּראַוודאַ", ווי אַזוי אַן אָנגעזעהענער קאָמוניסט פון אָדעס האָט „חתונה גע־האָט" מיט אַ מיידעל און אין דריי שטונ־דען אַרום נאָך דער חתונה, האָט ער ערקלערט, אַז ער מוז זיך מיט איהר גט'ען, דערפאַר, וואָס ער האָט זיך אי־בערצייגט, אַז זי איז נישט קיין ענט־וויקעלטע. וועגען דער געשיכטע האָבען די קאָמוניסטישע צייטונגען אַ סך גע־שריבען.

אין „פּראַוודאַ", געפינט זיך אַ בע שרייבונג פון אַנ'ענליכער געשיכטע, וואָס האָט נישט לאַנג פּאַסירט.

דאָס מאָל איז דער העלד פון דער געשיכטע אַ קאָמוניסטישער סטודענט פון מאָסקווער אוניווערזיטעט, מיט'ן נאָמען מענשיקאָוו. מענשיקאָוו איז לעצ־טען זומער אָוועקגעפאָהר'ען אין שטע־טעל אַלט־רודניע. דאָרט האָט ער זיך בעקענט מיט אַ פּויערישער מיידעל און האָט איהר פאָרגעלייגט, אַז זי זאָל מיט איהם חתונה האָבען. דאָס מיידעל האָט זיך געפיהלט גליקליך, וואָס גאָט האָט איהר צוגעשיקט אַזאַ שעהנעם חתן, און זי האָט מיט איהם חתונה געהאַט.

אַ מאָנאַט צייט האָבען זיי אָפּגעלעבט צוזאַמען. דער יונגערמאַן האָט זיך גע־פיהלט גאַנץ גוט אין שטעטעל און האָט זיך דאָרט גוט ערהאַלט פאַר דער צייט. אין אַ מאָנאַט אַרום האָט ער ערקלערט דער ווייב, אַז מען פאָדערט איהם אַרויס ער זאָל קומען וואָס שנעלער קיין קיעוו. דאָס ווייב האָט צוזאַמענגעקליבען אַלע טייערע זאַכען, וואָס זי האָט פערמאָגט: אַ פּאָר זילבערנע לעפעל, גאָפּלען, אַ מעסער, אויערינגלעך, אַ מעדאַליאָן. זי האָט דאָס אַלץ פערקויפט און אויסגע־ריכט דעם מאַן אין וועג. עס איז פער־איבער אַ מאָנאַט אין צווי — און דער מאַן האָט פון זיך נישט געלאָזט הערען.

מיט אַמאָל האָט זיך די פרוי דער־וואוסט, אַז מענשיקאָוו געפינט זיך גאָר נישט אין קיעוו, נאָר אין מאָסקווע ביי זיינע עלטערען. זי האָט אָנגעהויבען פערוואַרפען איהם מיט בריף און אין איין שעהנעם פריהמאָרגען האָט זי בע־קומען פון איהם אַליין אַ בריף, אין וועלכען ער האָט אויף אַנ'עדעלען אופן איהר געבעטען, אַז זי זאָל איהם אויפ־הערען צו בעלעסטיגען מיט איהרע בריף. דער בריף איז געשריבען געוואָ־רען מיט גרויס ווירדע, ווי עס פּאַסט פאַר אַ מענשען. ווערענס געוויסען עס איז ריין און פריי.

דער בריף, שרייבט די „פּראַוודאַ", האָט געווירקט אויף דער פרוי, ווי אַ שרעקליכער פּאַטש אין פּנים. דער סטו־דענט האָט איהר, הייסט עס, בלויז גע־דונגען אויף אַ מאָנאַט צייט, פּונקט ווי מען דינגט אַ צימער, פּונקט ווי מען נעהמט זאַכען אויף פּראָקאַט. און איצט לאָזט ער איהר וויסען, אַז ער נויטיגט זיך שוין מעהר נישט אין איהר. „דאָס איז אַ בעוואוסטזיניגער שפּאַסען זיך איבער אַ מענשען, זאָגט די „פּראַוו־דאַ", און דאָס ערגסטע דערביי איז, וואָס דאָס שפּאַטען פון איהר קומט פאַר לויט'ן געזעץ. ווירקליך, קען מען איהם דען בעשולדיג'ען אין דעם, וואָס ער האָט חתונה געהאַט נאָר אויף אַ מאָנאַט צייט? אין אונזערע געזעצען איז נישטאָ אַזאַ פּונקט, וואָס זאָל איהם פערבאָטען חתונה צו האָבען און גט'ן זיך מיט אַ מיידעל. די זאַכען איהרע האָט ער דאָך אויך נישט אָפּגענומען ביי איהר מיט געוואַלד. זי האָט דאָך עס איהם געגעבען אַלס איהר מאַן. ער איז נישט געפאָהרען אין קיעוו, גאָר ער איז אַוועקגעפאָהר'ען קיין מאָסקווע. אָבער לויט'ן געזעץ. האָט ער דאָך אַ רעכט צו פאָהרען וואו ער וויל. קען מען איהם דעריבער נישט אָנקלאָגען אין גע־ריכט." און די „פּראַוודאַ" בעקלאָגט זיך, אַז אַזאַ חוזק'ן זיך איבער פרויען „לויט'ן געזעץ", קומט איצט פאָר אין רוסלאַנד אויף שריט און טריט.

*

אין כאַרקאָווער „שטערן" לייענען מיר:

„זאַגס" איז שוין אַ גוט בעקאַנט וואָרט. „זאַגס" איז דאָס אָרט, וואו מען פער־שרייבט חתונות, גט'ען, געבורטען און טויטען.

די „זאַגס'ען" געפינען זיך אין דער פּאָליציי, פעררויכט ערגעץ אין אַ סאַמע פינסטערן צימערל. אַ חוץ דעם זיצט נאָך דאָרט דער פּאָליציימאַן, וואָס פער־שרייבט די אָנגעקומענע און אָוועקגע־פאָהרענע.

שטעהט אַ סטודענט פון אַנ'אַרבייטער־אוניווערזיטעט מיט אַ מיידעל און וואַר־טען אין דער רייהע צום „פערשרייבען זיך." דערביי שטעהט אויך אַ פּאָרל, וואָס איז געקומען זיך „אויסשרייבען" (גט'ען זיך). זיצען די הויז וועכטערס, די בעל הבית טעס און מען וויצעלט זיך. פאַלט אָפּ די גאַנצע פייערליכקייט. און דאָס פּאָרל איילט זיך גיכער צו מאַכען אַ סוף (אָדער אַן אָנהויב).

אָפטמאָל טרעפט, אַז אין אַ פּאָר שעה אַרום נאָכ'ן פערשרייבען דאָס יונגע פּאָרל, לויפט אַריין אַ יודענע מיט אַ געשריי:

— נעהמט גלייך און צו'גט זיי!

און אַז מען ערקלערט איהר, אַז אָהן דעם ווילען פון דעם פּאָרל קען מען גאָרנישט נישט מאַכען, בלייבט זי ווי אַ פערשטיינערטע:

— וואָס זענען עס פאַר אַ צייטען גע־וואָרען? נו, גוט, זאָגט זי צום יונגען פּאָרל, אָבער צו מיר אין שטוב זאָלט איהר שוין מעהר נישט קומען.

— גישקשה, מיר וועלען שוין ווי ס'ג'ט איז...

און אָט שטעהט אַ פּאָר צום גט'ען זיך. זיי „שרייבען זיך אויס". בעדאַנקען ביידע איינער די אַנדערע פאַר דער צייט, וואָס זיי האָבען ביידע געלעבט צוזאַמען און געהען זיך רוהיג פאַנאַנ־דער. אָהן היסטעריקעס. אָהן דראַמעס, אָהן טרעהרען. פּראָסט און פשוט.

און ס'איז געווען אַ פאַל, ווען ס'זע־נען געקומען דריי — מאַן און ווייב און אַ קאַנדידאַט, יז גלייך נאָך דעם, ווי דאָס פּאָרעל האָט זיך צו'גט, איז פאָר־געקומען די חתונה פון דער צו'גט'ער מיט'ן קאַנדידאַט אויף חתונה האָבען. דער אָפּגע'גט'ער און דאָס נייע פּאָרעל געזעגענען זיך הערציג און מען ווינשט זיך אַלראַסגוטס

אינטערעסאַנט זענען די ציפערן פון ערשטען האַלב יאָהר 1926. אין אַלע „זאַגסן" פון כאַרקאָוו זענען פערשריבען געוואָרען: חתונה'ס 2564, גט'ען 883, געבורטען 5136 און טויטען 2615.

די פייערליכסטע און טרויעריגסטע מאָמענטען פון מענשען געהען דורך אי'ן „זאַגס".

דאס לאדזער לעבען

נײַער פאָלקסבלאַט
9. דעצעמבער 1926

9
דאָנערשטאָג
ד
טבת תרפ"ז

דעצעמבער
זון-אויפגאַנג 7.17
זון-אונטערגאַנג 3,30
לעבן פון מאָג. 9

רשימות פון די יאהרגענג: 1906, 1905 און 1904.

מעלדען זיך אויף טראַגוטאַ 10 אי-די שעה'ן פון 8 אין דערפריה ביז 3 נאָכמ. שבת – פון 8 ביז האַלב 2.

יאָהרגאַנג 1906.

היינט, ד. 9. די ווענעטס פאַמיליען-נעמען ס'הויבען זיך אָן מיט די אותיות .T, U.

מאָרגען, פרייטאג V. We-Wa

שטייערן, וועלכע מ'דארף צאָהלען אין היינטיגען הודש.

(אָ) דער לאָדזער פינאַנץ-אַמט טיילט מיט, אַז פאָלגענדע שטייערן, וועלען דאַרפען געצאָהלט ווערען אין משך פון חודש דעצעמבער:

ביז'ן 15. דעצעמבער, דער אינדו-סטריע שטייער פון אומזאַץ, וועלכער איז פאָריגען חודש בענומען געוואָרען פון די האַנדעלס-אונטערנעהמונגען 1. און 2. קאַטעגאָריע און אינדוסטריע-אונ-טערנעהמונגען – 1. – 5. קאַטעגאָריע.

אין משך פון גאַנצען חודש דעצעמ-בער ווערען אַרויסגעגעבען אינדוסטרי-ציינישען (פּאַטענטען) און רעגיסטראַ-ציע-קאַרטען אויפ'ן יאָהר 1927.

אפטייקען, וואָס דיזשורירען היינט בײַנאַכט

(§) היינט, דאָנערשטאָג בײַנאַכט די-זשורירען פאָלגענדע אַפּטייקען: וואָי-טשיצקי, נאַפּיורקאָווסקאַ 27; דאַניעליצ-קי, פּיעטרקאָווער 127; אילגיצקי וואָל-טשאַנסקאַ 37; לײַנוועבער פלאַץ וואָל-נאָשטשי 2; האַרטמאַן מלינאַרסקאַ 1; קאַהאַנע אַלעקסאַנדראָווסקאַ 80

אויפרייס פון גאַז.

(§) דער סטרוזש פון פּיעטריקאָווער 128 האָט נעכטען דערפיהלט אַ שאַרפען ריח פון גאַז, וועלכע האָט געשלאָגען פון קעלער וואו ס'שטעהט דער מאָטאָר, דער סטרוזש צלאַפּען האָט אָנגעצונדען אַ ליכט און איז אַריין אין קעלער, באַלד איז אָבער פאָרגעקומען אַן'אויפ-רייס און דער סטרוזש איז שווער פער-וואונדעט געוואָרען.

די פּאָגאָטאָוויע האָט דעם פערוואונ-דעטען ערטיילט די ערשטע הילף.

די שיחות אין דער ציוניסטי-שער אָרגאַניזאַציע.

היינטיגען שבת, 5 אַ זייגער נ. מ., קומט-פאָר אין דער ציוניסטישער אָר-גאַניזאַציע אַ רעפעראַט פון ד"ר ע. לעווין אויף ד. ט.: „יודענשטאַט" אָדער „יודישע נאַציאָנאַלע [היים". אַלס קאָר רעפערענט וועט אַרויסטרעטען ה' יוסף הערשקאָוויטש.

דער ראַבינאַט ...צ זאַמען מיט'ן ועד הכשרות האָט בעטראַכט די פראַגע פון קצב שטריקמאַכער, ווסכאָדניאַ 1/3 אין וועמענס יאַטקע ס'האָט זיך פער-קויפט טריפה פלייש. די זיצונג איז געקומען צום בעשלוס, אַז דער דער-מאָהנטער שטריקמאַכער איז שוין 30 יאָהר קצב און ס'איז קיינמאָל ביי איהם קיין מכשל נישט געווען, דאָסמאָל איז אויך דער בעדויערנסווערטער פאַל פאָר-געקומען נישט צוליב ... געלד-גייציגקייט, נאָר ...

צוליב אונפאָרזיכטיגקייט,

קיין איסור איז דעריבער נישט אַרויס-געטראָגען געוואָרען. מ'קאָן דערי-בער ביי דעם דערמאָהנטען קצב קויפען ווייטער פלייש.

געשחט'ענע עופות און בשר חוץ.

קאָנפערענץ אין דער קהלה-פערוואַלטונג.

(*) נעכטען איז אין לאָקאַל פון דער לאָדזער קהלה פאָרגעקומען אַ קאָנפע-רענץ וועגען דעם פערבאָט אַרייננופיה-רען פלייש און גע'שחט'ענע עופות קיין לאָדז. צו דער פערזאַמלונג זענען איינ-געלאַדען געוואָרען פאָרשטעהער פון די העקער, קצבים, פּאַשער, גענולער און הורטאָווניקעס. באַלד ווי דער וויצע-פאָרזיצער פון דער קהלה-פערוואַלטונג דאָזאָר בערגער עפענט די זיצונג און ערקלערט דעם ציל פון דער בעראַטונג, פערלאַנגט דאָזאָר האָפמאַן, אַז צו דער קאָנפערענץ זאָל צוגעלאָזט ווערען די פרעסע. ער מאָטיווירט דעם פאָרשלאָג דערמיט, וואָס די פראַגע אינטערעסירט בלוטיג די ברייטע יודישע בעפעלקע-רונגס-קרייזען און ס'איז דעריבער גע-וואונשען, אַז פאַר דער יודישער בע-פעלקערונג זאָל די פראַגע אַלזייטיג בע-לויכטען ווערען. דאָזאָר בערגער ער-קלערט, אַז ס'איז אַ פערוואַלטונגס-זי-צונג. ווען דאָזאָר האָפמאַן ווייזט אָן, אַז ס'איז אפילו נישטאָ קיין קוואָרום פון דער פערוואַלטונג, און אַז די דאָזיגע בע-ראַטונג איז אַ קאָנפערענץ, ענטפערט דאָזאָר בערגער, אַז מ'קען שוין איצט די גאַנצע פרעסע נישט איינלאַדען און דעריבער וועט קיינער פון דער פרעסע נישט צוגעלאָזט ווערען.

דער פאָרשטעהער פון די עופות-הענדלער, ה' אוניקאָווסקי זאָגט זיך אַרויס פאַר צולאָזען די פרעסע, ווייל די עופות הענדלער ווילען מאַקי, אַז די בעפעלקערונג זאָל אינפאָרמירט ווערען וועגען דעם, וואָס דאָ קומט פאַר מיט'ן איסור. ער ווייזט אָן, אַז די שוחטים דאַרפען נעהמען גרויסע פערדינסטען – איבער 200 זל. אַ וואָך, און זיי בע-גנוגענען זיך נישט דערמיט. כדי מ'זאָל נישט וויסען וויפיל זיי פערדינען. האָ-בען זיי אַרויסגעוואָרפען דעם קאַסירער. די עופות-הענדלער ווילען, אַז ס'זאָל עקזיסטירען די כשרות השגחה. אָבער דער ראַבינאַט האָט זיך נעדאַרפט פער-שטענדיגען מיט זיי און נישט ערקלע-רען קיין איסור. ער ערקלערט אויך אַז געוויסע מורה-הוראות זענען מאַ-טעריעל פעראינטערעסירט אינם איסור אויף פרעמדע שחיטה.

דער מורה הוראה, ר' ליבוש ראָזענ-בערג ערקלערט, אַז די שוחטים זענען פריהער געווען אונטערדריקט, האָבען געמוזט שחט'ען ביי נאַכט צו 2 גר. פאַר אַ גאַנז, אַז זיי פערדינען נישט קיין 100 זל. אַ וואָך. צום סוף ער-קלערט ער, אַז דער ראַבינאַט וועט זיין שטעלונג נישט ענדערן.

דאָזאָר זעלמאַנאָוויטש טרעט אַרויס מיט אַ שאַרפער רעדע. ער ווייזט אָן, אַז ס'האָט זיך געשאַפען אַ דרייבונד פון די הורטאָווניקעס, שוחטים און רא-בינאַט, וועלכע ווילען אויסנוצען די בעפעלקערונג. ער פאָדערט, אַז מ'זאָל אָבשאַפען דעם איסור.

דאָזאָר וואָידיסלאַווסקי דערמאָנט דעם ענין גערשט אין ראַדאָגאָשטש מיט טריפה-פלייש און פעררופט זיך אויף דעם, אַז קיין פרייער אַריינפיהר קען נישט זיי אָהן אַ כשרות-קאָנטראָל. פאַר פרייען אַריינפיהר קענען זיין נאָר די, וואָס עסען טריפה.

אַ פאָרשטעהער פון די פּאַשערס ער-קלערט, אַז מ'קאָן ברענגען לעבעדיגע גענז, כדי צו בעקעמפען דעם יקרות.

מיט אַ לענגערער רעדע טרעט אַרויס דאָזאָר האָפמאַן. איהם, זאָגט ער וועט מען נישט וואָגען מאַכען די פּאָרוואורפען, אַז ער רעדט אין נאָמען פון די, וואָס עסען טריפה. הם אויך דעם דאָזאָר זעלמאַנאָוויטש האָט מען אַזאַ פּאָרוואורף נישט געטאָרט מאַכען. ווייל דער גרעסטער טייל פון זיי.ע וועהלער עסען כשר. ער ענטפערט דעם פאָר-שטעהער פון די פּאַשערס אויף זיין נאַאיוועט פאָרשלאַג צו ברענגען לעבעדיגע גענז. צום סוף פאָדערט ער, אַז דער איסור זאָל אָפגעשאַפט ווערען, און אויב מ'האָט ביז איצט געבראַכט 1000 גע'-שחט'ענע גענז אַ וואָך, וועט מען איצט ברענגען 2000 אַ וואָך, ווייל די בעפעל-קערונג וויל נישט און קען נישט צאָה-לען טייערער פאַר אַרטיקלען פון ערשטען געברויך.

נאָכדעם הויבט מען אָן צו בעטראַכ-טען דעם ענין וועגען אַריינברענגען רונד פלייש.

וויצע-פאָרזיצער דאָזאָר בערגער ער-קלערט, אַז איינציגע דאָזאָרעס פאָדערען אָפשאַפען דעם איסור אויף בשר חוץ. אַ פאָרשטעהער פון די העקער ה' זיל-בערבערג זאָגט זיך אַרויס פאַר אָפשאַ-פען דעם איסור. ער ווייזט אויף, אַז צוליב'ן איסור זענען די פרייזען אויף כשר פלייש פיל העכער, ווי זיי וואָל-טען געדאַרפט זיין.

אויך דאָזאָר קאַמינסקי ווייזט אָן, אַ די דיפערענץ צווישען כשר'ן און טריפה'ן פלייש איז צו גרויס, ווען מ'וואָלט נע-קענט אַריינברענגען פלייש פון וואַרשא, וואָלט כשר פלייש ביליגער געוואָרען, דאָס טייערקייט בעווייזט פיל פון דער אָרימער בעפעלקערונג, אַז זיי זאָלען נישט אַזוי מדקדק זיין אויף כשרות, ער פאָדערט, אַז דער איסור זאָל אָפגע-שאַפט ווערען און דאַן וועט כשר פלייש ביליגער ווערען און ס'וועט אויך לייכ-טער זיין צו היטען דאָס כשרות.

אַ פאָרשטעהער פון די הורטאָווניקעס ה' ראָזענזאָן ערקלערט: – מיר זענען אַ מאַכט און איהר מוזט זיך מיט דעם רעכנען. אויב דער ראַבינאַט וועט אָפ-שאַפען דעם איסור, וועלען מיר מאַכען, אַז כשר פלייש וועט דאָ קאָסטען מיט 1 זל. טייערער ווי אין וואַרשא. דאָזאָר זעלמאַנאָוויטש פרעגט אָן, פאַרוואָס די הורטאָווניקעס בעצאָהלען די אַנאָנסען וועגען איסור, אָבער קיין תשובה בע-קומט ער נישט.

דאָזאָר קאַמינסקי איז פאַר'ן אָפשאַ-פען דעם איסור, ער ווייזט אָן, אַז דער איסור שאַדט דער בעפעלקערונג עקאָנאָמיש און ברענגט שאָדען אויך אין רעליגיעזער הינזיכט

דאָזאָר בערגער ערקלערט, אַז די קהלה-פערוואַלטונג וועט זיך אינפאָר-מירען אין וואַרשאָ וועגען די פרייזען אויף פלייש, און אַז דער גאַנצער מאַ-טעריאַל פון דער היינטיגער קאָנפערענץ וועט צוגעשטעלט ווערען דער קהלה-פערוואַלטונג.

ווענדונג צום לאָדזער ראַבינאַט וועגען די רדיפות געגען די יודען אין ראַוויטש.

געוועזענער ראַוויטשער בירגערמייסטער פּראָטעסטירט נעגען די עולות בנוגע דער אָרטיגער יודישער בעפעל-קערונג.—נעגען איהם ווערט דערפאַר פערפיהרט אַ פּראָצעס.-זיין שריפטליכע בקשה צום לאָדזער ראַבינאַט.

(–) דער לאָדזער ראַבינאַט האָט דערהאַלטען אַ בריף פון דעם עמערי-טירטען בירגערמייסטער פון דער שטאָדט ראַוויטש (אין פּויזנער קאַנט) וולאַדיס לאַוו ווייגט, וועלכער טיילט מיט פאָל-גענדעס:

לויט אַ פעראָרדנונג פון ראַוויטשער בירגערמייסטער טשישעווסקי האָט מען מיט 3 יאָהר צוריק פערמאַכט די אָר-טיגע שוהל, אין וועלכע ס'האָבען יאָה-רענלאַנג געדאַווענט די עטליכע צעה.ד-ליג יודישע פאַמיליעס פון דער שטאָדט ראַוויטש.

די שוהל איז פערמאַכט געוואָרען אָהן שום מאָטיוו און אַלע פּראָטעסטען מצד דער קליינער יודישער בעפעלקע-רונג און דעם שטאָטישען חזן – האָבען נישט געהאָלפען.

ערשט אויף די לעצטע ימים-נוראים האָט די פּויזנער וואָיעוואודזטווע ער-לויבט צו עפענען די שוהל. אָבער אין מיטען דאַווענען איז ווידער לויט אַ בע-פעהל פון מאַגיסטראַט פערמאַכט געוואָ-רען די שוהל און אַלע מתפללים זענען אין די טליתים אַרויסגעיאָגט געוואָרען אויף דער גאַס. אגב איז כדאי צו בע-מערקען, אַז ביים עפענען די שוהל האָט מען פעסטגעשטעלט, אַז עס פעה-לען אינוועניג אַ רייה ווערטפולע חפצים ווען די מתפללים זענען אַרויסגעטריבען געוואָרען אויף דער גאַס אין די טליתים, האָט אַ המון, וואָס איז געשטאַנען אין דרויסען, זיך געריצט און אויסגעלאַכט די יודען מיט פערשידענע זידעל-ווערטער.

עדות דערפון זענען געווען: דער סוחר מאַקס ענגעל פון ראַוויטש און די פרוי פון חזן, שרה לובעלסקאַ.

דערנאָך האָט דער ראַוויטשער מאַ-גיסטראַט צוגענומען נאָך עטליכע לאָ-קאַלען, וואָס געהערען צו דער יודישער געמיינדע, און דאָרט איינגעאָרדענט אַ באַד און אַ רייה ביוראָ'ען און זיצונגס-זאַלען.

אין ראַוויטש איז אויך פאַראַן אַ ירושה-הויז פון פערשטאָרבענעם יוד גאָלדסמאַן, וועלכער האָט ער איבערגע-לאָזט דער יודישער געמיינדע. אין דעם דאָזיגען הויז וואוינען: דער שטאָדטי-שער חזן לובעלסקי מיט זיין פאַמיליע; אַן'עלטערע יודישע פרוי הענריעטע פראַנגער און אַן'עלטערע יודישע פרוי לינאַ קאַלמאַן. האָט זיך דער ראַוויטשער מאַגיסטראַט געווענדעט צו די דערמאָנ טע איינוואוינער, זיי זאָלען בעצאָהלען פאַר „דזיערזשאַווע" פון דעם הויז צו עטליכע הונדערט זלאָטעס, נישט קו-קענדיג דערויף, וואָס די דערמאָנטע זענען זעהר אָרימע מענשען.

די פרוי קאַלמאַן, וועלכע האָט דער-הערט די געשיכטע וועגען בעצאָהלען אַזוי פיל געלד, האָט בעקומען אַ האַרץ-שלאַג און געשטאָרבען.

ס'האָט זיך שוין געפונען אַן'אָרטי-גער קריסט, יאַן ביעלאַ, וועלכער וויל לאָזען איבערשרייבען די היפּאָטעק אויף זיין נאָמען און ס'האַלט דערביי, אַז דער מאַגיסטראַט זאָל דאָס טון.

דער עמעריטירטער בירגער-מייסטער וולאַדיסלאַוו ווייגט, – ווי ס'ועהט-אויס, אַ אָרענטליכער מענש, וואָס קען נישט צוזעהען, ווי מ'בע'עולה'ט די יודישע איינוואוינער פון שטאָדט, – האָט זיך דעריבער געווענדעט מיט אַ בריף צו דער פּויזנער וואָיעוואודזטווע און, אַלס געוועזענער מלוכה-בעאַמטער, האָט ער פּראָטעסטירט געגען די אַלע אָפענטליכע עולות און אונגעזעצליכקייטען. דערביי האָט זיך דער ה' ווייגט פעררופען אויף פּאַראַגראַפען פון די אַלטע דייטשע גע-זעצען און אויך פון דער פּוילישער קאָנסטיטוציע, וועלכע פערזיכערט גלייכ בערעכטיגונג פאַר אַלע בירגער.

אין זיין בריף צו דער פּויזנער וואָ-יעוואודזטווע שרייבט ה' ווייגט צווישען אַנדערן:

די האַנדלונג פון ראַוויטשער מאַגי-סטראַט און וואָיעוואודזטווע לגבי די ראַוויטשער יודען שעדיגט דעם אָנזעהן פון דער מלוכה און איז ענהליך צו די פערפאָלגונגען פון די דייטשען געגען פּאָליאַקען".

צוליב דעם פּראָטעסט-בריף האָט די פּויזנער וואָיעוואודזטווע איבערגעגעבען דער פּראָקוראַטור אין לעשנאָ צו פער-פיהרען אַ פּראָצעס געגען דעם עמעריט. בירגער-מייסטער ווייגט און איהם בע-שטראָפען.

דעם 23 נאָוועמבער, ה. י. האָט אין ראַוויטשער פרידענס-געריכט געזאָלט פאָרקומען דער פּראָצעס געגען דעם ה' ווייגט, אָבער דער פּראָצעס איז אָפּגע-לעגט געוואָרען, ווייל דער אָנגעקלאָג-טער האָט צוגעזאָגט צוצושטעלען דאָ-קומענטען, וועלכע זאָלען בעווייזען, אַז די האַנדלונג פון דעם ראַוויטשער היינ-טיגען בירגערמייסטער טשישעווסקי, פון מאַגיסטראַט און אויך פון דער וואָיע-וואודזטווע, איז נישט עטיש, און אונ-געזעצליך.

אין זיין בריף צום לאָדזער ראַבינאַט בעט ה' ווייגט איהם צוצושטעלען ענט-שפּרעכענד-בעאַרבייטע מאַטעריאַלען, מיט וועלכע ער זאָל זיך קענען בע-נוצען, ביים בעווייזען די אונגעזעצליכ-קייט פון פערמאַכען די שוהל, צונעה-מען די גמינע לאָקאַלען און ד.גל.

ה' ווייגט בעט אויך צו פּאָראינטע-רעסירען מיט דער פראַגע דעפּוטאַטען און סענאַטאָרען, וועלכע זאָל די פראַגע נעהמען אין זייערע הענד און נישט דערלאָזען צו רואינירען די קליינע יודישע קהלה אין ראַוויטש.

Dr. Feliks Bornstein
Cegielniana 4
טעלעפאָן 34 90.
ספּעציאַליטעט: אַקושער און פרויען-קראַנקהייטען.
נעמט אָן פון 4—6 נאָכמיטאָג.

Dr. H. SPIRA-BORNSTEINOWA
Cegielniana 4
טעלעפאָן 34 90.
ספּעציאַליטעט: אַקושער און פרויען-קראַנקהייטען.
נעמט אָן פון 3—6 נאָכמיטאָג.

ווינער אָפּערעטע אין סקאַלאַ-טעאַטער
דירעקציע: זעמאַל.

היינט, דאָנערשטאָג, 8.30 אין אָוונד צום לעצטען מאָל:

גרעפין מאַריצא

ס'נעמט אנטייל דער גאַנצער אַנסאַמבל. בילעטען אין טעאַטער-קאַסע.

דער מת און די קרובים קענען ווארטען — די קלעפסידרע-קלעבערס האבען צייט!

א ענין, מיט וועלכען דער מאגיסטראט איז מחויב זיך צו פעראינטערעסירען.

עס איז פון קדמונים אן א מנהג אין דער גרויסער שטאט מודיע צו זיין דורך נעקראלאגען אין די בלעטער און דורך מודעות (קלעפסידרעס) אין די גאסען וועגען א כו"ם-פאל. דאס ווערט געטון צוליב דעם פערשטענדליכען טעם, אז אלע קרובים, פריינד און בעקאנטע פון פערשטארבענעם זאלען זיך קאנען בעטייליגען אין דער לויה און דערמיט אפגעבען דעם מענשען דעם לעצטען כבוד, א שעהנער זיט, וואס איז טיף איינגעווארצעלט און ווערט הייליג אפגעהיט ביי אלע אומות העולם און בעזונדערס ביי יודען.

ס'איז א פערשטענדליכע זאך, אז די דאזיגע מודעות דארפען געמאכט ווערען תיכף, ווייל — ספעציעל ביי יודען — איז דאס ברענגען צו קבורה א ענין, מיט וועלכען מ'קאן נישט און מ'טאר נישט ווארטען און אפלעגען.

די אנשטאלטען, דרוקערייען, וואס פערטיגען אויס טויט-אנצייגען, קלעפסידרעס פיהרען זיך אויף אזוי, אז תיכף ווי ס'ווערט דערהאלטען דער טעקסט פון דער קלעפסידרע, ווערט יעדע אנדערע ארבייט אוועקגעשטעלט א זייט, און די קלעפסידרע ווערט זאפארט געזעצט און געדרוקט. עס בלייבט נאך איין זאך — די קלעפסידרע צו ברענגען אין דער גאס, אויסקלעפען זי אין די ערטער, וואס זענען דערצו בעשטימט. די אדמיניסטראטיווע מאכט, פערשטעהענדיג די דרינגליכקייט פון די טויט-מודעות, בעפרייט די דרוקערייען פון חוב פריהער צוצושטעלען די געהעריגע צאהל עקזעמפלארען פון דרוקזאכען, און די קלעפסידרעס קאנען תיכף ומיד, צו יעדער צייט אויסגעקלעפט ווערען אין די גאסען.

אין לאדז געהערט דער איינציגער מאנאפאל פון אויסקלעבען מודעות אין די גאסען דעם פעראיין פון די אינוואלידען. אין דא הויבט זיך אן די צרה. די איינציג קאנצעסיאנירטע און בערעכטיגטע האלטען, ווייזט אויס, אז סיי דער פערשטארבענער, סיי די קרובים קאנען מיט דער מודעה צוווארטען. זיי, די אויסקלעבער, איילען זיך נישט לחלוטין. וועט דען זיין א גרויסער אומגליק, אז די קלעפסידרע וועט זיך בעווייזען אין דער גאס א האלבע שעה פאר אדער אפילו א שעה נאך דער לויה?! ס'איז נישט אזא איילינע זאך, מ קאן צוווארטען!

און האט אפשר די פאמיליע פון פערשטארבענעם וועניג ערגערניש און וועהטאג צוליב'ן געטראפענעם אומגליק — קומט צו א צוגאב-עגמת-נפש: ס'איז שוין באלד די לויה, און די קלעפסידרעס זענען נאך נישט אויסגעקלעבט, און צווישען די נאהענטע און פריינד פון פערשטארבענעם ווייסט מען גאך נישט אפילו וועגען טויט-פאל און וועגען דער לויה.

ערשט די טעג איז געווען א פאל, ווען מ'האט דעם אינוואלידען-פעראיין איבערגעגעבען 5 א זייגער נאכמיטאג א קלעפסידרע וועגען א לויה, וואס האט געדארפט פארקומען צומארגענס 12 בייטאג, און שפעט ביינאכט האט מען געמוזט ארומוואכען די „קיעראוניקעס“ פון פעראיין, ווייל ס'האט זיך ארויסגעוויזען, אז ס'איז גא קיינעם נישט איינגעפאלען בעצייטענס די קלעפסידרעס אויסצוקלעבען.

ממה נפשך: האבען זיך די אינוואלידען אונטערגענומען צו טון די ארבייט (פאר וועלכער זיי בעקומען נאטירליך גוט בעצאהלט) דארפען זיי עס טון ווי געהעריג. קיינער איז דאך אבער נישט מחויב צו ליידען פון די קלעפערס נאכלעסיגקייט און קאפריזען.

דער מאגיסטראט, וועלכער האט דעם אינוואלידען-פעראיין אויסגעגעבען די קאנצעסיע, איז מחויב אין דעם ענין ערנסט אריינצובליקען, און אפשר טא קע אייננאנצען רעווידירען די פראגע וועגען דער דאזיגער קאנצעסיע.

רעפרעזענטאנץ-באל פון דער יודישער ליטעראטור און פרעסע

ווערט ארגאניזירט דורכ'ן לאדזער יודישען ליטעראטען- און זשורנאליסטען פעראיין.

(-) נעכטען איז אין לאקאל פון דער „טאז“ אונטערן פארזיץ פון דעפ. ד"ר ראזענבלאט פארגעקומען א בעראטונג וועגען דעם פראיעקטירטען גרויסען רעפרעזענטאנץ-אווענד פאר דער יודישער ליטעראטור און פרעסע אין לאדז.

נאכדעם ווי רעד. י. אונגער אינפארמירט די פערזאמעלטע וועגען ציל פון דער בעראטונג, ענטוויקעלט זיך א דיסקוסיע, אין וועלכער עס נעהמען אנטייל: ד"ר ראזענבלאט, לאווניק יאפע, ד"ר פריבולסקי, ד"ר סארנע, רעדאקטאר פוקס א. א.

צום סוף איז בעשלאסען געווארען צו ארגאניזירען א גרויסען רעפרעזענטאנץ באל. צו דעם צוועק איז אויסגעוועהלט געווארען א קאמיטעט, וועלכער זאל צוזאמען מיט דער צייטווייליגער פערוואלטונג פון יודישען ליטעראטען- און זשורנאליסטען פעראיין, ארגאניזירען דעם באל.

אין קאמיטעט זענען געוועהלט געווארען: דעפ. ד"ר ראזענבלאט, רעד. האמבורסקי, רעד. ל. פוקס, מ. בראדערזאהן, פרוי בראדערזאהן, ד"ר פריבולסקי, ר. טומארקין, קינסטלער מאנעקאף, א. קאן, ד"ר סארנע, ד"ר מאנדעלבוים, רעד. י. אונגער, לאווניק א. יאפע און סעקרעטאר פון דער יודישער קהלה א. גאדעל.

אקראבאטישע גנבים

שפרינגען דורכ'ן פענסטער גלייך — אין „קיטשעמענט“ אריין.

(-) נעכטען האט די אלמנה אנאסטאזי וויניעצקא, אהיימקעהרענדיג צו זיך אין וואוינונג אויף קאפערניק-גאס בעמערקט, אז איהר שטוב איז בעלויכטען. ווייסענדיג, אז אוועקגעהענדיג פון שטוב האט זי קיין ליכט נישט אנגעצינדן, האט פ' וויניעצקא אריינגעקוקט דורך דעם שליסעל-לאך און בעמערקט אומבעקאנטע פערשוינען מאכען „ארדנונג“ אין שטוב.

זי האט נישט געמאכט קיין טומעל, נאר וועגען איהר „ענטדעקונג“ געמאלדען די שכנים. א טייל פון די שכנים האבען זיך אויפגעשטעלט פאר'ן פענסטער און די איבעריגע זענען אריין אין צימער. די גנבים נישט וויסענדיג, אז זיי זענען ארומגערינגעלט, זענען אראפגעשפרונגען פון ערשטען שטאק און זענען אריינגעפאלען גלייך אין די הענד פון די שכנים. מ'האט זיי אריינגעפיהרט צוריק אין שטוב און ארויסגערופען די פאליציי.

מ'האט די „ארדנונג-מאכער“ אפגעפיהרט אין קאמיסאריאט, וואו זיי האבען זיך אויסלעגיטימירט אלס אברהם טייף און ישראל מאגיק. זיי זענען איינגעזעצט געווארען אין „קיטשעמענט“.

א סובלאקאטאר מיט אלע מעלות.

ער שכור'ט, ברענגט „דאמעלעה“, שלאגט און — ווערט ארעסטירט.

(ל) סובלאקאטאר מוז מען אויך וויסען ווער ער איז, מ'מוז גוט בודק זיין, אז מ'לאזט אריין אזא איינעם אין שטוב. סימן האט איהר:

ביי טאני קראוטשיק אויף ראקאשינע 5 האט געוואוינט אלס סובלאקאט א געוויסער אדאם סקאטש. די ערשטע צייטען האט ער זיך גאנץ גוט אויפגעפיהרט, אהיימגעקומען נישט שפעט אווענד, געלעזען א בוך און זיך רוהיג געלעגט שלאפען. ווען דער סובלאקאטאר האט שוין געהאט דעם צוטרוי פון זיינע בעלי-בתים איז ער געווען גאר אן אנדערער מענש. ער האט אנגעהויבען צו קומען א שיכור און געברענגט מיט זיך גאסען-פרויען, שטעהט זיך, אז די בעלי-בתים האבען דאס נישט געוואלט ליידען און צווישען זיי און דעם סובלאקאטאר זענען פארגעקומען אפטע סכסוכים.

נעכטען בעת אזא מחלוקה האט דער סובלאקאטאר סקאטש שרעקליך צושלאגען קראוטשיק'ען און זיין פרוי און צובראכען אין שטוב אלץ וואס האט זיך נאר געלאזען.

ס'איז ארויסגערופען געווארען די פאליציי, וועלכע האט סקאטש'ן ארעסטירט.

א „מזל“ פון א קאסטיום.

די מאדאם האט איהם געמאכט און די קעכין טראגט איהם אויפ'ן שפאציר.

(-) די איינוואוינערין פון נארוטאוויטש גאס 24 מאריא קונעווסקא האט לעצטענס בעמערקט, ווי פון איהר שטוב ווערען אויף א געהיימניספולען אופן נעלם פערשידענע שטוב-חפצים, בעזונדערס מלבושים.

פעהרנעכטען איז פרוי קונעווסקא געגאנגען אין גאס און זי האט בעמערקט, ווי איהר געוועזענע דינסט יוזשא קאלוזשנא שפאצירט אין א שעהנעם קאסטיום. באלד האט אבער פרוי קונעווסקא בעמערקט, אז דער שעהנער קאסטיום פון דער דינסט איז... איהר אייגענער.

פרוי ק. האט צוגערופען א פאליציאנט און געלאזט ארעסטירען די דינסט, וועלכע האט זיך טאקע באלד מודה געווען אין די גנבות.

אלע מיליטער-פליכטיגע

וועלכע זענען נאך נישט געשטאנען צו דער פאבאר-קאמיסיע דארפען זיך שטעלען דעם 15 דעצעמבער.

(§) ווי מיר דערוויסען זיך פון רעגירונגס-קאמיסאריאט דארפען זיך דעם 15 דעצעמבער 8 א זייגער אין דער פריה שטעלען צו דער פאבאר-קאמיסיע, טראגוטא 10 אלע געבוירענע פון 1883 ביז 1902, וועלכע זענען נאך ביז איצט, צוליב וועלכע ס'איז סיבה נישט געשטאנען פאר דער פאבאר-קאמיסיע, און צוליב דעם איז נישט רעגולירט זייער שייכות צו מיליטער-דינסט.

„אנ'עפילעפטיקער“ וואס שלאגט דעם דאקטאר פון פאגאטאוויע.

א נייע שפיצעל פון שווינדלער'ס.

(§) אויף ציגעל-גאס 22 האט זיך נעכטען פערזאמעלט א גרויסער עולם, וועלכער האט צווישען זיך צוזאמענגענומען א סומע געלד פאר אן ארימאן, וועלכער איז געלעגען אויף דער ערד אין עפילעפטישען אנפאל.

איינער פון די דורכגעהער האט ארויסגערופען די פאגאטאוויע. דער דאקטאר האט ערקלערט, אז ס'איז בכלל נישט קיין אנפאל און אז דער אומבעקאנטער סימולירט בלויז.

דער „קראנקער“ איז פלוצלינג אויפגעשפרונגען, אנגעהויבען צו מאכען אוואנטורעס און אפילו צו שלאגען דעם דאקטאר און די סאניטארען.

מ'האט ארויסגערופען א פאליציאנט, וועלכער האט דעם שווינדלער אפגעפיהרט אין שטאטישען זאמעל-פונקט. דער „עפילעפטיקער“ וויל לעת-עתה נישט זאגען ווער ער איז.

פון ברעסלוי זוכט מען אין לאדז א געוויסען שמואל ברוקס-הכהן.

(-) צום לאדזער ראבינאט איז אנגעקומען א בריף פון אפעלן (ביי ברעסלוי) פון א געוויסען ה' י. קליינערט, וועלכער פרעגט זיך אן, צי אין לאדז לעבט נאך, אדער איז געשטארבען דער 80 יעהריגער שמואל ברוקס-הכהן.

דער דאזיגער ברוקס-הכהן איז ה' קליינערט'ס א קרוב און ער וויל וויסען וואו דער ברוקס געפינט זיך, אדער, אויב ער איז געשטארבען — וואו ער איז מקבר-געווארען.

די לויה פון ד"ר ישראל מארגאליס ז"ל.

(-) צו דער לויה פון אנגעזעהענעם עסקן און געליבטען דאקטאר ישראל מארגאליס איז געקומען זעהר א גרויסער עולם.

אין טהרה-הויז האט דעם כת מספיד געווען ד"ר ברוידע. נאכדעם ווי קאנטאר אלטערמאן האט געזונגען די ענטשפרעכענדע תפלות, איז דער ארון געטראגען-געווארען ביז צום קבר. ביים אפענעם קבר האבען געהאלטען רעדעס: אין נאמען פון דאקטוירים-פעראיין — ד"ר שטערלינג, פון דאקטוירים-פאנד — ד"ר מיטעלשטאט. אין נאמען פון „אזודראוויסקא“ און ביקור-חולים — ה' גאלדבערג.

אין נאמען פון די קינדער פון די יודישע מיטעל-שולען אין לאדז, וועלכע ס'האט געגרינדעט ד"ר מארגאליס האט דעם פערשטארבענעם געזעגענט ד"ר ברוידע. דער סינאגאגען כאר האט געזינגען עטליכע קאפיטלען תהילים און דער ארון איז אראפגעלאזען אין קבר אריין.

א נייער קאנדידאט אויף מגייר-זיין-זיך.

(יי) צום לאדזער ראבינאט האט זיך געווענדעט א געוויסער זיגמונד מיכאלסקי פון פאביאניץ, וועלכער וויל זיך מגייר-זיין.

האבענדיג שוין די ערפאהרונג מיט דעם פאלשען „גראף“ אלשאנסקי, האט דער ראבינאט בעשלאסען זיך צו דערוויסען פרטים וועגען דער פערגאנגענהייט פון דעם פעטענט.

די קאאפעראטיווע בענק אין לאדז.

נעכטען האט אין לאדז געווילט דער אינסטרוקטאר פון דער צענטראלער קאאפעראטיווער באנק אין פוילען ה' שמויש. אונזער מיטארבייטער האט מיט איהם געהאט א געשפרעך וועגען די קאאפעראטיווע בענק. ה' שמויש דערצעהלט, אז פאר'ן לעצטען יאהר האט זיך דער קאאפעראציע-געדאנק שטארק פערשפרייט צווישען די פערשידענע שיכטען פון דער יודישער בעפעלקערונג. אין פוילען זענען שוין איצט פאראנען אנ'ערך פון 550 בענק, פון וועלכע איבער 350 זענען אנגעשלאסען אן דער צענטראלע. די צענטראלע נעהמט אן נאר אזעלכע ארגאניזאציעס, וואס זענען געזונד און האבען א פעסטען באדען. אין לאדז געהערען צו דער צענטראלע די „דיסקאנטא-באנק“ אויף פעטריקאווער 43 און די האנדווערקער באנק (פאלודניאווא 4) די דאזיגע 2 בענק זענען פון די שטארקסטע אין פוילען, ענטוויקלען זיך זעהר גוט און האבען א גרויסען צוטרוי ביי זייערע קליענטען און אין דער באנק-וועלט. פון די אלע איבעריגע בענק, וועלכע גרינדען זיך און האבען זיך געגרינדעט אין לאדז האט אויסזיכטען אויף אנגענומען צו ווערען אלס מיטגליד אין פערבאנד נאר די קליינהענדלער-באנק (אגראדאווא 10) און דער רויה-מאטעריאלען-קאאפעראטיוו „פשענדזא“, וואס איז געגרינדעט געווארען מיט דער הילף פון דער האנדווערקער-באנק.

די איז א וועשערין און ער איז א... שיכור און א גנב.

(פון פרידענס-געריכט)

(ל) די וועשערין פרוי ס. האט פון פערשידענע רייכע מענשען אהיימגענומען צו זיך וועש צום וואשען און אזוי ארום מפרנס געווען זיך, פאר איהר מאן, וועלכער איז געווען אהן ארבייט, און אויך פאר די קליינע קינדער.

דער וועשערינס מאן האט אבער אויך ליב געהאט א כוסה, פון וואנען צו נעהמען איז נישט געווען, איז ער געפאלען אויף א המצאה: ער האט פערקויפט די בעסטע וועש און דערנאך אלארמירט די פאליציי, אז מ'האט די וועש אראפגעגנב'עט פון בוידעם.

די פאליציי האט אבער באלד נישט געגלויבט אין דער מעשה און ווען ס'איז גענומען געווארען אונטער א קרייז-פערהער האט ער „ארויסגעלאמור'ט“ דעם גאנצען אמת.

נעהרנעכטען איז אין פרידענס-געריכט בעטראכט געווארען דער פראצעס פון ס. און ער איז פער'משפט געווארען צו 2 חדשים טורמע, ער איז גלייך אין געריכט ארעסטירט געווארען.

די קאָמיסיעס פעסטצושטעלען דאָס גרונד דירה-געלד.

וואָס זיי זענען און וואָס זיי דאַרפען זיין.

עס איז שוין באַלד 3 יאָהר זייט דער נייער דעקרעט וועגען לאָקאַטאָרען-שוץ איז אַריין אין קראַפט און טויזענדער ווירטסלייט אַמפּערן זיך נאָך אַלץ מיט זייערע לאָקאַטאָרען וועגען דער סומע גרונד דירה-געלד.

מיר רעדען שוין נישט וועגען נייע בנינים — דאָ הערשט דאָך שוין גאָר אַ הפקר, נאָר אפילו מיט די לאָקאַלען, וועלכע אינטערליגען אָהן אַ ספק יאָ שוי דעם דעקרעט, איז די לאַגע אויך נישט פיל בעסער.

אייגענטליך איז דער ענין וועגען פעסטשטעלען דאָס גרונד דירה-געלד גאָר נישט אַזוי קאָמפּליצירט און די ריבער וואָלטען זיך די אַלע ספקות ביי אַן'אויפריכטיגען ווילען גאָר לייכט איינגעגעבען צו ערלעדיגען.

זאָגט דאָך דער אַרטיקל 5 גאַנץ בפירוש, אַז דאָס לויפענדע דירה-געלד ווערט אויסגערעכענט לויט דער סומע רובל, וויפיל דער לאָקאַל איז געגאַנגען אין יוני 1914.

אויב דער לאָקאַטאָר האָט זיך ערשט שפּעטער אַריינגעצויגען, קאָן מען דעם דערמאָנטען אומשטאַנד בעווייזען דורכ'ן דירעקטען עדות זאָגען פון דאַמאָלדיגען לאָקאַטאָר אָדער דורך אַ געשלאָסענעם מיט איהם קאָנטראַקט, צווענטעל דורך אַן'אַנדערען מאַסגעבענדען דאָקומענט.

בלויז אין דעם פאַל, ווען דער זעלבער לאָקאַל איז אין יוני 1914 נישט געווען בעוואוינט, דאָס דירה-געלד איז דאַמאָלס געווען צו הויך אויפגעשרויפט, אָדער דער בעשטאַנד פון לאָקאַל האָט זיך דורך דער צייט געענדערט, דאַרף דאָס גרונד-דירה-געלד פעסטשטעלען דער „אורזשאָנד ראָזיעמטשי" אָדער געריכס-קאָמיסיע. די אויפגאַבע פון אַזאַ קאָמיסיע איז פעסטצושטעלען דעם דורכשניטליכען פרייז פון אַן'ענליכען לאָקאַל אין יוני 1914 אין בעטרעפענדען ראַיאָן.

דער קאָמיסיע מוזען זיין נאָהענט די אינטערעסען פון לאָקאַטאָר, און אין ערגסטען פאַל דאַרף זי געפינען אַ פשרה צווישען די פערלאַנגען פון הויזווירט און פאַרשלאַגען פון לאָקאַטאָר.

די פּראַקטיק ווייזט אָבער, אַז די קאָמיסיעס שטעלען זיך מעהרסטענטייל אויף דער זייט פון הויזווירט.

נאָכמעהר: אונז זענען אפילו בעקאַנט איינציגע פאַלען, וואו די קאָמיסיעס האָבען פעסטגעשטעלט אַ העכערע סומע גרונד-דירה-געלד, וויפיל דער ווירט אַליין האָט געפאָדערט.

עס איז דעריבער גאַנץ פערשטענדליך, פאַרוואָס די ווירטסלייט רייסען זיך דוקא צו קאָמיסיעס אפילו דאַן, ווען דאָס גרונד דירה-געלד איז שוין ענטגילטיג פעסטגעשטעלט, אָדער קאָן פעסטגעשטעלט ווערן אויך אויף אַן'אַנדערען אופן.

אויב מיר ווילען, אַז די קאָמיסיעס זאָלען די, אַרויפגעלייגטע אויף זיי, אויפגאַבען געוויסענהאַפט ערפילען, מוז זייער צוזאַמענשטעל גרונדליך איבערגעבויט ווערן.

יעדע קאָמיסיע מוז אומבעדינגט בעשטיין פון 3 פערזאָנען צו איין פערטרעטער פון ביידע פעראינטערעסירטע צדדים און אַ סופּעראַרביטער.

וואָס שייך דער רעפּרעזענטאַנץ פון די ווירטסלייט, קענען זיי זיך, דאַכט זיך, זייער שטעטיל אַליין בעשטיין.

די פערטרעטער אין די קאָמיסיעס מצד די לאָקאַטאָרען מוזען זיך אָבער רעקרוטירען דוקא פון אַזעלכע עלעמענטען, וועלכע זענען נישט בלויז לאָקאַטאָרען, נאָר אויך בעקאַנט אַלס דרייסטע, האַרטנעקיגע און אויספּרובירטע פערטיידיגער פון די אינטערעסען פון די ברייטע מאַסען.

דעם פעראַנטוואָרטליכען מאַנדאַט פון אַ סופּער-אַרביטער דאַרפט מען אָנפערטרויען אַזאַ פערזאָן צו וועמען עס איז פאַראַן אַן'אומבעגרענצטען צוטרוי, אָדער וועמענס אַלגעמיינע טעטיגקייט געפינט זיך אַזוי אויך אונטער דער קאָנטראָל פון דער עפענטליכער מיינונג.

פאַר דער טובה פון דער זאַך איז געוואונשען, אַז אַלע 3 מיטגלידער פון דער קאָמיסיע זאָלען אַליין זיין איינוואוינער פון זעלבען קוואַרטאַל, וואו זיי אַמטירען. די לאָקאַטאָרען-אָרגאַניזאַציע דאַרף די אָנגעצייכענטע פּאָסטולאַטען אַוועקשטעלען אויפ'ן טאָג-אָרדנונג פון איהרע דרינגענדסטע אויפגאַבען.

י. אינעלר.

Dr. med.
EYCHNER Jakób
Aleja 1-go Maia 16, Tel. 11-24
אינערליכע- און קינדער - קראַנקהייטען
נעמט אָן פון 6—7, זונטאָג פון 3—4.

Dr. med. M. GLAZER
ul. ZIELONA Nr. 6
טעלעפאָן 45-49
הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען.
נעמט אָן פון 8—9^{30}, 12—2 און 7—8 אָוו.

וואָס וועט זיין מיט די „פרעמדע",

וואָס וואוינען אין פוילען אויף „קאַרטע פאַביטו".

דאָס געזעץ וועגען אויסלענדער, וואָס ווערט איינגעפיהרט אין לעבען דעם 1. יאַנואַר 1927, האָט אַרויסגערופען אַ גרויסע בעאונרוהיגונג צווישען די קרייזען, וואָס זענען אונמיטעלבאַר פעראינטערעסירט מיט דעם דאָזיגען דעקרעט.

דער רוסישער קאָמיטעט אין וואַרשאָ, וועלכער פערנעהמט זיך מיט די ענינים פון די רוסען, וואָס וואוינען אין פוילען אויפ'ן סמך פון אַ „קאַרטע פאַביטו", האָט זיך מיט אַ פּאָר וואָכען צוריק געווענדעט אין אינערן-מיניסטעריום מיט אַ ביטע די צענטראַלע מאַכט זאָל אויפקלערען, ווי אַזוי וועט זיין די בעציהונג צו די רוסישע בירגער, וועלכע זענען אייגענטליך ביים היינטיגען טאָג בירגערלאָזע און צי דאָס נייע געזעץ וועט נישט ברענגען צו קיין בעגרענצונגען פאַר די דאָזיגע פערזאָנען. דאָס אינערן-מיניסטעריום האָט אויפגעקלערט דעם רוסישען קאָמיטעט, אַז די אויספיהרונגס-פעראָרדנונג, וועלכע ווערט אויסגעאַרבייט און וועט ערשיינען אין דער נאָהענטסטער צייט, וועט אויפקלערען אַלע אומקלאָרע און צווייידייטיגע ערטער אינ'ם געזעץ. די מאַכט וועט בשום אופן נישט בענוצען דאָס וואָס נרעכט פון פערזאָנען, וואָס געפינען זיך לעגאַל אין פוילען. דעריבער איז פאַלש יעדע בעהויפּטונג, אַז דאָס געזעץ וועט שאַפען אַ געפאַהר פאַר די געוועזענע רוסישע בירגער. דאָס אינערן-מיניסטעריום פערזיכערט ווייטער, אַז די געוועזענע רוסישע בירגער וועלען געשטעלט ווערן אין דער זעלבער לאַגע, ווי די בירגער פון פרעמדע מלוכות, וועלכע האָבען אין פוילען אַ קאָנסולאַרע זאָרג איבער זיך.

ווי מיר ווערן געוואָהר פון אַ האַלב אָפיציעלער קוועלע, וועלען בשעת דער רעגיסטראַציע, וועלכע וועט פאָרקומען באַלד נאָך ניי-יאָהר, די געוועזענע רוסישע בירגער בעקומען ביכלעך, אַזוי-גערופענע צייטווייליגע פּאַספּאָרטען. די רעגיסטראַציע און דאָס אַרויסגעבען פון די ביכלעך וועט געדויערן אַ פּאָר וואָכען, הגם דאָס געזעץ זעהט פאָר, אַז אַ פרעמדער מוז זיך פעררעגיסטרירען אין משך פון 6 טעג. די 8 טעג וועלען פערפליכטען נאָר די פערזאָנען, וועלכע פערמאָגען פרעמדע בירגער-שאַפט.

עס איז אויך גאַנץ מעגליך, הגם די זאַך איז נאָך נישט בעשטימט, אַז נאָכ'ן 1-טען יאַנואַר וועלען די פרעמדע קאָנען פריי בעוועגען זיך אין גאַנץ פוילען, אַ חוץ דעם גרעניץ-פּאַס.

די פעראָרדנונג וועגען דער רעגיסטראַציע פון פרעמדע וועט געמאָלדען ווערן דורך פלאַקאַטען.

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" ענטוואָרטען אויף יורידישע אָנפראַגען, וואָס ווערן צוגעשיקט נאָר שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופּאָן.
יורידישע אָפּטיילונג
פון „נייעם פאָלקסבלאַט"

פּאַס דערלאַנגען אַן'אָנפראַגע אויף אַ יורידישע עצה דאַרף צוגעלעגט ווערן דער קופּאָן פון דער דאַטע פון טאָג, ווען די אָנפראַגע ווערט אַריינגעגעבען. אויף אָנפראַגען אָהן קופּאָן וועט מען ענטפער נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 9. דעצעמבער 1926.

2605. שטיינהאַקער.

דעם ראַדיאָ-אַפּאַראַט מעגט איהר איבערטראָגען. עס איז נאָר אַ פראַגע צו צייטווייליג אָדער אויף שטענדיג, אין צווייטען פאַל מוזט איהר אין משך פון 7 טעג מעלדען וועגען דער ענדערונג פון אייער אַדרעס אין דער פּאָסט-אָפּטיילונג, וואו איהר זענט רעגיסטרירט, און אויב איהר ציהט אייך איבער אין ראַיאָן פון אַן'אַנדערע פּאָסט-אָפּטיילונג, דאַרפט איהר גלייכצייטיג בעטען, אַז מען זאָל אייך פון דער רעגיסטראַציע אויסשטרייכען און אייער בקשה איבערשיקען אין דער פּאָסט-אָפּטיילונג פון נייעם וואוינאָרט.

2606. ג. ל. מש.

אויב די בעשטימונגס-סטאַציע געפינט זיך אויפ'ן שטח פון די דאַנציגער באַהן-דירעקציע קאָן דער באַגאַזש געשיקט ווערן אויף נאָכנאַמע בלויז אין דער פוילישער וואַלוטע.

2607. אַ פּאָבאָראָווי.

אויב אייער מוטער איז עלטער פון 45 יאָהר קאָן שוין איהר נישט אַרבייטס-פעהיגקייט נישט קוועסטיאָנירט ווערן. דעריבער דאַרף איהר געזונדצושטאַנד שוין נישט אונטערזוכט ווערן. עס איז נאָר אַ פראַגע צו די מוטער איז פאַקטיש אָנגעוויזען אויף אייער פערדינסט.

2608. פריצקער.

אויב מען האָט אייך פערקלענערט דעם איינקונפט-שטייער, מוז מען אייך אויך אין דער זעלבער פּראָפּאָרציע פערקלענערן דעם מיליטערישען-שטייער.

2609. אַ לאָקאַטאָר פון אַלטשטאָדט.

אין ניי'ם סטעמפּעל-שטייער-אויסטאַוו איז פאַראַן אַ פונקט, לויט וועלכע נאָך 5 יאָהר ווערט די שטראָף פאַר נישט סטעמפּלען קיין אָבמאַך פערעלטערט, אָבער אַזאַ פערעלטערונג קאָן נאָר דעמאָלט אָנגעוואָנדען ווערען, ווען די בעציהונגען פון די צדדים, וועלכע דער אָבמאַך האָט געדאַרפט רעגולירען, זענען שוין 5 יאָהר איבערגעריסען. אין דעם פאַל ווען דער לאָקאַטאָר וואוינט שוין נישט אין דער זעלבער דירה 5 יאָהר.

2610. א. א. צ.

פאַנד-בריף פון דער וואַרשאַווער קרעדיט-געזעלשאַפט ווערען אָנגענומען אַלס דעקונג פון פערמעגענס-שטייער. זיי ווערען אָבער בערעכענט לויט'ן קורס 680 פאַר 100 דאָלאַר פון נאָמינאַלען ווערט

2611. אַ שט. לעזער פון זגערזש
2612. אַ קצב פון פּאָמאַרסקאַ.
2613. י. ב. 102.
2614. אַ הויזווירט פון שרעדניגאַס.
2615. אַ שט. לעזערין פון „נייעם פאָלקסבלאַט" אין לאָדז.
2616. אַ לעזער פון דער דאָלנגאַס.
2617. „שלימאַק".
2618. א. פעלראַן ב. יאַסעל. 1.

וועגען אייערע ענינים מוזט איהר זיך פערזענליך פערשטענדיגען מיט אונזער יוריסט אין רעדאַקציע (גליך פון 3 ביז 4 נאָכמיטאָג, מיטברענגענדיג די צייטונג.

2619. עלע בוים.

איהר דאַרפט בעצאָהלען פאַרעדען קוואַרטאַל פון לויפענדען יאָהר, צוזאַמען מיט די אויסגאַבען 24 זל. 5 גר.

2620. אַ לעזער פון וויסאָקאַזס.

נישט פאַראַן אַזאַ פעראָרדנונג, אַז מען זאָל מוזען בוכען פראַכט מען דאַרף נאָר בוכען פאַקטורן.

2621 אַ סוחר פון זגערזש גאַס:

זאַפּאַלנישקעס אָהן אויסגעריצטען שטייער-צייכען קאָנען פערקויפט ווערען ביז'ן 31 דעצעמבער 1926.

2622 ח. קראַפט:

לויט'ן אַרט. 68 פון סטאַט פון דער באַנק פּאָלסקי קאָן אויף אַריינגעלעגטע אין באַנק משכונות נישט געמאַכט ווערען קיין שום זשימאַניע אָדער זאַיענטשע.

2623 הענדעלים פון מאַרסקאַ:

פאַר אַקציז-פערברעכען איז קיין אַרעסט אַלס שטראָף נישט 'האַן. מען קאָן אייך נאָר פער'משפט'ן אַ געלד שטראָף. אויב איהר זענט נישט אימשטאַנד צו בעצאָהלען די ד"ר שטראָף דאַגעגען ווערט עס פיטען מיט אַרעסט, דאָס הויז וועט מען אייך נישט פערקויפען.

צאַהן-אַרט
H. Loita-Fuchs
פּעטריקאַווער 22·36
אויפנאַהם שעהן: פון ביז 1 און פון 4 ביז

דאָס אייראָפּעאישע ווייבעל.

(סקיצע פון אַראַבישען לעבען).

דאַרי חאַבאַד איז דער רייכסטער בעל-הבית פון דאָרף, ער האָט די גרעסטע שטחים ערד, דאָס שענסטע הויז, די שענסטע קעמלען און 4 ווייבער, די שענסטע פון דער גאַנצער געגענד. בטבע איז ער אַ גייסטפריינדליכער און אַ גוטער, ער האָט ליב צו טון אַ טובה אַן'אַראַבער אויך אַ ייד אַפילו, נאָר פאַר דעם איז ער שוין וועניגער גוט צו זיינע 4 ווייבער. יעדען אָוונד, אַז מ'האָט געהערט קולות און געוויינען ביי דאַרי חאַבאַד אין הויז, האָט מען געוואוסט, אַז דאָס שלאָגט דאַרי חאַבאַד זיינע ווייבער מיט זיין אַראַבישע רוט. — ער פלעגט טענה'ן, אַז דאָס קלענסטע און געמיינסטע קעמעל איז מעהר ווערט איידער דאָס שענסטע ווייב... און שלאָגען אַ ווייב, איז אויסער אַ מצוה אויך אַ פערגעניגען...

צוליב זיינע מסחרים, וואָס ער פיהרט מיט אייראָפּעער, פלעגט ער אָפט קומען שטאָט אַריין, און דאָ ווערט ער שטענדיג אויסער זיך. די אייראָפּעאישע ווייבער, זייערע קליידער און דעקאָלטעס פלעגען איהם כסדר רייצען... צוליב זיי פלעגט ער נאָך מעהר שלאָגען זיינע ווייבער און אָפטער קומען אין שטאָט אַריין... איינמאָל האָט ער פאָרגעלעגט אַ בעקאַנטען אייראָפּעאישען כוח-ר'זאָל איהם פערקויפען זיין טאָכטער פאַר אַ ווייב. און ווען יענער האָט איהם ערקלערט, אַז קיין שום אייראָפּעאיש מיידעל וועט נישט חתונה האָבען מיט קיין אַראַבער, וואָס טראָגט נאָך די טראַדיציאָנעלע אַראַבישע מלבושים, און אַז ביי די אייראָפּעער איז אַ מנהג נישט צו פערקויפען קיין ווייבער, נאָר דער בחור מוז טאַקי געפעלען דעם מיידעל. האָט דאַרי חאַבאַד בעשלאָסען אַוועקצוואַרפען די אַראַבישע מלבושים. ער האָט זיך אויסגעפוצט ווי אַ פּראַנט און אָנגעהויבען בעזוכען די אייראָפּעאישע טעאַטער'ס, קאַפעען, גערטנער, געוואָרפען מיט געלד אויף אַלע זייטען. ביז ר'האָט זיך בעקענט מיט אַ אייראָפּעאיש מיידעל, און אָנגעהויבען זיך בעמיהען צו קומען מיט איהר אין נעהנטערע בעציהונגען. דאָס מיידעל, זעהענדיג זיינע הייסע ליבעס-געפיהלען, האָט פערלאַנגט אָדער חתונה האָבען און פערשרייבען אויף איהר נאָמען אַ טייל פערמעגען, אָדער פערלאָזען איהר הויז. אַזוי ווי אַפּלאָזען דאָס מיידעל איז געוועזען איבער דאַרי חאַבאַר'ס כוחות. האָט ער איה טאַקי פערשריבען אַ גרויסען טייל פערמעגען, געקויפט אַ שיין הויז אין שטאָט און גענומען לעבען גאָר אויף דעם אייראָפּעאישען שטייגער.

זיין אַראַבישע בלוט האָט איהם אָבער נישט געלאָזט לאַנג רוהען. ער פלעגט זיך טיילמאָל אַ ביסעלע פערגעסען און געוואָלט פרובען מאַכען זיינע אַראַבישע שטיק, ער האָט געוואָלט שלאָגען דאָס אייראָפּעאישע ווייבעל, דאָס הייסט טון אַ מצוה און האָבען אַ פערגעניגען... דעמאָלט האָט זי זיך מקדים געווען און האָט איהם מכבד געווען מיט אַ פאַנטאָפעל, ש ך לאָמפען א ד. ד. אויף דעם אייראָפּעאישען שטייגער...

ווען דאַרי חאַבאַד האָט זיך אַרומגעזעהן ווי מיאוס ער איז אַריינגעפאַלען איז שוין געווען צו שפּעט, ווייל דאָס ווייבעל האָט שוין געהאַט איהר טייל פערמעגען פערקויפט, און טאָמער האָט ער נאָר געפרובט רעדען אַ ג'איבריג וואָרט. אָדער מאַכען אַ פאָרוואורף האָט איהם קיין עצות נישט געהאָלפען, ווייל זי האָט איהם מקיים פסק געוועזען ווי אַן'אמת'ע אשת חיל... אויף דעם אייראָפּעאישען שטייגער... און זי פלעגט איהם ערקלערען, אַז שלאָגען אַ מאַן איז אויסער אַ מצוה אויך אַ פערגעניגען...

יהושע כ.

יודישער מיליאנער זאגט זיך אפ פון זיינע קינדער,

ווייל איהם געפעהלט נישט זייערע שידוכים.

סאלאמאן דושאעל, א יוד, איז איינער פון די רייכסטע מענער אין ענגלאנד. ער איז דער קעניג פון די דימענטען, וואס ווערען פערקויפט אין דער גאנצער וועלט. דושאעל האט אויך מינען, פון וואנען מען גראבט ארויס פלאטין, דעם מעטאל, וואס איז נאך טייערער פון גאלד. די גרעסטע קויל-גרובען אין אפריקא געהערען צו איהם, מיט איין ווארט א מולטי-מיליאנער, און דאך האט ער נישט קיין מזל צו קינדער.

צווישען די בעליבטע קינדער זיינע איז געווען דאריס. זי איז געווען די עלטסטע און גרעסטענסטע, און אויף איהר צוקונפט האט ער געהאפט, ער איז זיכער געווען, אז ער וועט אויס־קלייבען פאר איהר א חתן, וועלכער פאסט זיך פאר איהר און פאר איהם. אבער אויסגעלאזט האט זיך, אז נישט נאר האט ער פאר איהר נישט אויס־געקליבען קיין מאן, נאר ער האט זיך פון איהר ענטזאגט, און ווען זי איז געווען אין דער גרעסטער נויט, האט ער זיך געמאכט נישט וויסענדיג. אנ־דערע, פרעמדע מענשען האבען זיך בעדארפט אריינמישען און איהר העל־פען.

דאס איז געווען א יאהר פאר דער וועלט-מלחמה, קומט אריין א יונגערמאן און ווענדעט זיך צו איהם:

— מר. דושאעל, נישט קוקענדיג אויף אייער פערבאט, האב איך נאך אלץ ליב דאריס'ן. און אויך זי האט מיך ליב. איך בעט אייך, גיט אייער ברכה און מיר ווילען חתונה האבען.

א ווילע האט דער אלטער מיליאנער בעקוקט אויפ'ן יונגערמאן און דאן גע־זאגט גאנץ רוהיג:

— איך ראט אייך מעהר נישט צו טראכטען וועגען דעם. דאריס איז אנ־עהרליך מיידעל. זי וועט נישט טון קיין זאך געגען איהר פאטער'ס ווילען. פאלגט מיך, שלאגט זיך דאס ארויס פון זינען. איהר זייט דאך א קלוגער און א פער־נינפטיגער יונגערמאן.

דער יונגערמאן איז אפגעטראטען א פאר טריט און שארף ארויסגערעדט:

— איך און דאריס זיינען מאן און ווייב — שוין איבער זיבען חדשים.

דער אלטער מיליאנער איז געבליבען מיט אויסגעשטארטשעטע אויגען. ער האט געפרעגט די טאכטער:

— איז דאס אמת, וואס ער האט מיר געזאגט, אז איהר זענט פעררייראט?

— עס איז אמת. איך האב זיך נישט געקאנט בעשליסען דיר דאס צו זאגען, ווייל איך האב דיר נישט געקאנט פער־שאפען קיין ליידען — האט איהם די טאכטער מיט טרעהרען אין די אויגען געזאגט.

דושאעל האט מעהר נישט געהערט, וואס די טאכטער זאגט. ער איז ארויס פון הויז און איז גלייך אוועק צו א שיף, וואס איז גראד דאן אפגעפאהרען פון ענגלאנד. ער האט געשיקט רופען זיין פרוי און צו איהר געזאגט:

— מיר פאהרען אפ אויף א לענגע־רער צייט.

די פרוי האט שוין געוואוסט פון דער נייעס, און זי האט קיין ווארט נישט געזאגט. פאר די אלע יאהרען, וואס זי איז געווען צוזאמען מיט'ן מאן, האבען זיי זיך קיינמאל נישט פערביסען מיט קיין ווארט, און איצט, זעהענדיג זיין צער, האט זי געפינען פאר בעסער צו שווייגען און שטיל פאלגען.

דושאעל האט געהייסען אפמעקען דעם נאמען פון דער יאכט־שיף. זי האט געהייסען דאריס, נאך דער טאכטער, און באלד האט מען אנגעפאנגען אפמע־קען דעם דאזיגען נאמען. דאס איז גע־ווען א צייכען, אז ער מעקט אפ זיין טאכטער'ס נאמען פון זיין זכרון, און ווען מען האט איהם דערלאנגט א בריף פון איהר, האט ער עס צוגענומען און אריינגעלייגט אין אנ'אנדער קאנווערט, ארום וועלכען עס איז געווען א שווארצע ראהם, און עס אפגעשיקט.

דאריס האט זיך ארויסגעצויגען פון איהר פאטער'ס פאלאץ און זיך בעזעצט מיט איהר מאן אין א געוועהנליכער וואוינונג. באלד ווי עס איז א אנסירט געווארען וועגען דער חתונה אין די צייטונגען, איז אויך בעקאנט געווארען, אז עס איז געבוירען געווארען א קינד ביי דעם יונגען פארל. אבער זיי האבען נישט בעקומען קיין בעגריסונג פון דעם פאטער. ער האט וועגען איהר נישט געוואלט הערען.

דאס קינד איז געשטארבען. צווישען פארל האבען זיך אנגעפאנגען קריגע־רייען, און זיי זענען זיך צעגאנגען. עס האט זיך אנגעפאנגען א פראצעס. זי האט דעם מאן אנגעקלאגט אין בריטא־ליטעט, און ער איהר — אין אומטריי־הייט. דאס האט געקאסט דער יונגער

Dr. med. I. WAJNBERG

Cegielniana 47 tel. 26-02

אונטערליכע קראנקהייטען. כפעצ. לונגען און האר־קראנקהייטען בעשטראהלונגען מיט קונסטליכע בערג־זון.

נעמט אן פון 3—5 נאכמיטאג.

Dr PRYBULSKI

צוריקגעקעהרט.

זאמענהאף 1, טעלעפאן 25-38

ווענערישע און האר · הויט · קראנקהייטען, מענער־שוואכע, בעהאנדלונג מיט קווארץ־ליכט (האר־אויספאל), רענטגען־שטראהלען.

נעמט אן פון: 9—1 און פון 4—8 אווענד, דאמען פון 4—5 נאכם.

זאל פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20

גאסטשפילען פון בעריהמטען ארטיסט

יוליוס אדלער

צוזאמען מיט זיין אויסגעצייכענטען אנסאמבל פרוייען: הדסה, האליטש, רענינא, סאלאמאז, שייעוויטש. מענער: ברין, לאוי, קורע, קאן קראנע, שטאק־פעדער, ראטשיין און אנדערע.

קין

פרייטאג, דעם 10. דעצעמבער ד. י. 8.30 א זייגער אין אווענד — די סענ־סאציאנעלע פיעסע פון א. דימא —

אדער "שעני און לייד־ענשאפט" הויפט־ראל "קין" — יוליוס אדלער

שבת דעם 11. דעצעמבער ד. י. — 2 פארשטעלונגען:

3.30 נאכמ. צו ביליגע פרייזען די בע־וואוסטע טראגעדיע פון קארל גוטשקאוו

אוריאל אקאסטא

הויפט־ראל "אקאסטא" — יוליוס אדלער.

8.30 אווענד — די בעריהמטע דראמע פון א. סטרינדבערג

דער פאטער

די הויפט־ראלע דער "ריטמייסטער" — יוליוס אדלער.

זונטאג, דעם 12 דעצעמבער ד. י. דער גרעסטער שלאגער־

"היינעמאן"

גארדעראבע פריי!

אדמ. לייטער: א. שטאהפעדער.

בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון פילהארמאניע.

669

פרוי א סך געלד און זי איז פעראָרימט געווארען. זי איז געווען פערשולדיגט איבער'ן קאפ, און אם איז מען צו איהר געקומען מאהנען א חוב, זי האט נישט געהאט מיט וואס צו בעצאהלען, דערביי אז מען זאל איהר שיקען אין טורמע.

פריינד האבען זיך אריינגעמישט און מען האט געשאפען דאס געלד, אין פון יענער צייט אן איז דאריס פערשוואונ־דען געווארען. אבער דאס איז נישט אלעס, דעם מיליאנער איז פארגעשטא־נען נאך מעהר ליידען.

סטאנהאפ דושאעל איז דער עלטע־רער זוהן פון דעם מיליאנער, און אויך איהם האט דער פאטער שטארק געליבט. און דא נישט לאנג קומט דער דאזיגער יונגערמאן אין אמעריקא. ער פערליבט זיך דא אין א מיידעל און האט מיט איהר חתונה. אמת, דאס איז א שעהן מיידעל, אבער נישט קיין רייכע, און נישט פון גרויסען יחוס. ווען סטעגהאפ איז געקומען צוריק א היים און מיט־געבראכט מיט זיך זיין יונג ווייבעל, האט דער אלטער געזאגט:

— איך האב דיר געשיקט וועגען ביזנעס. וועגען זוכען פאר זיך א ווייב — וועגען דעם האבען מיר בעדארפט זיך דורכריידען. איך דענק, אז דו קאנסט ווארטען א ביסעל.

— יא, אבער איך האב דאך חתונה געהאט, זי איז דאך מיין ווייב — האט דער יונגערמאן ערקלעהרט

— דו מוזט טון, וואס איך הייס דיר איך וויל נישט וויסען פון דיין פרוי.

געענדיגט האט זיך עס מיט דעם, וואס דער יונגערמאן האט זיך צוקריגט מיט'ן פאטער, איז אוועק פון דער היים און ווידער אמאל האט דער אלטער מיליאנער ערקלעהרט, אז דער זוהן איז געשטארבען פאר איהם.

מיט א צייט פריהער איז א צווייטער זוהן אוועק פון דער היים געגען דעם ווילען פון זיין פאטער, און איז גע־שטארבען אין עגיפטען. איצט געפינען זיך אין דער היים נאך צוויי קינדער, די יונגסטע, און ווען זיי זאלען האנד־לען ווי די אנדערע דאן איז זיכער, אז דער מיליאנער וועט דאס נישט אריבערטראגען, ווייל ער איז א צע־בראכענער מענש.

י. א.

די ליבעס פון א קייזערין.

היסטארישער ראמאן פון לעבען אין רוסישן קייזערליכן הויף

פון ל. זאכער מאזאך.

(51

— הער אויף מיט דיין מוסר, אלעקסעי! — האט יעליזא־וועטא איהם אונטערגעבראכען, — זאג בעסער, אז דער קאפ האט זיך דיר אזוי פערדרעהט פאר גאוה, אז דיר הלומט זיך, אז דו וועסט טראגען די קרוין פון רוסלאנד, דו זוהן פון א פויער!

— א, ווי וועהניג דו פערשטעהסט מיך, יעליזאוועטא — האט ראזומאווסקי אויסגעשריגען מיט א טרויעריגען שמייכעל — נישט די גאוה, נאר דאס געוויסען רעדט מיט מיינע ליפען. עס טוט מיר וועה, וואס דיין אויפפיהרונג פערמיאוסט דיך אין די אויגען פון דיין אייגענעם פאלק און פון דער גאנצער וועלט. עס צורייסט מיר דאס הארץ, ווען איך הער, וואס מ'רעדט וועגען דיר און וועגען מיר אליין אויך. איך הער, ווי מ'רעדט: קוקט איהם אן. דאס איז ראזומאווסקי, א לייב-אייגענער, א פויער, און ווייל ער האט נעפינען גנאד אין די אויגען פון דער ווינדי־גער צאריצע, האט זי איהם דערהויבען אין איצט בערויבט ער אונז און פערקויפט אונז, אזוי ווי די אנדערע פון איה־ע גע־ליבטע. און דאס קען איך נישט אריבערטראגען יעליזאוועטא, און דאס פייניגט מיך אזוי, אז איך קען זיך קיין ארט נישט גע־פינען. יעליזאוועטא, גיב דיינע טיטולען, דיינע הויכע שטעלעס, דיינע ארדענס, דיינע רייכטימער אנדערע, וואס זוכען דאס, אבער מיר גיב צוריק די רוה פון מיין געוויסען, די ריינקייט פון מיין הארצען. בעפריי מיך, לאז מיך פאהרען צוריק אין מיין דארף אויף דער אוקראינע, און איך וועל דיר אייביג דאנקען!

און ער האט זיך א ווארף געטון צו איהרע פיס און גע־קושט די ברעגעס פון איהר שימערירענדיגען סאמעטענעם קלייד.

— אלעקסעי — האט יעליזאוועטא ארויסגעשטאמעלט, און איהרע אויגען זענען פערלאפען מיט טרעהרען — דו ווילסט מיך פערלאזען? איך קען דאך נישט לעבען מעהר אהן דיר.

און די צאריצע האט זיך צוזאמערט ווי א געוועהנליכע פרוי ביים געדאנק, אז דער געליבטער וויל זי פערלאזען.

— בלייב מיט מיר! — האט זי גערעדט ווייטער — איך וועל טון אלץ, וואס דו וועסט פערלאנגען, איך וועל אפילו חתונה האבען מיט דיר, ווען דו ווילסט.

ראזומאווסקי האט זיך אויפגעהויבען פון דר'ערד און ארויסגעמורמעלט:

לאך נישט פון מיר, צאריצע!

— ווער לאכט פון דיר? — האט זי געענטפערט — ווער האט עס אפילו אין זינען? אלעקסעי, מעג די וועלט לאכען פון מיר, חוזק מאכען פון מיר, די טאכטער פון צאר פיאט, וואס האט חתונה געהאט מיט א פויער, א לייב-אייגענעם. מיך ארט עס נישט, אבי דו וועסט זיין מיינער. ווארום דו ביזט מיר טייערער איידער די קרוין און דער גאנצער יחוס.

און זי האט זיך א ווארף געטון צו איהם און בעהאלטען א הר פנים אויף זיין ברוסט.

— מיין מאן — האט זי געפליסטערט — מיין מאן פאר גאט און פאר לייט!...

דאמאלס האט ראזומאווסקי זיך אנגערופען מיט א ציטער־דיגען קול:

— יעליזאוועטא, איז עס נישט א חלום? איך גלויב דאך נישט מיינע אויערן. דו מיינסט עס טאקי? איך דיין מאן? אזא גליק האב איך ביי גאט נישט פערדינט. נאר אויב דו מיינסט עס, זאל קיינער נישט שפעטען פון דיר, ווייל דו האנדעלסט ריכטיג, כדי דיין געוויסען און מיין געוויסען צו בערוהיגען. פון אונזער חתונה זאל נאר איין גאט וויסען און פאר דער וועלט זאל עס פערבלייבען א סוד. ווען גאט אין קירך וועלען אונזער בונד היילינען, וואס געהט אונז אן די גאנצע וועלט?

האט יעליזאוועטא געענטפערט:

— דו ביזט גערעכט, אלעקסעי, און גאט זאל זיין מיין עדות, אז איך וועל דיר זיין א געטרייע פרוי!

די קייזערין ווערט פרום.

פון דעם מאמענט אן, זינט זי האט צוגעזאגט ראזומאווסקי'ן, חתונה צו האבען מיט איהם אין קירך, איז די צאריצע געווארען גאר אנ'אנדער מענש. מיט אמאל האט זי אנגעהויבען צו פרעדיגען מאראל אין איהר הויף און אויף איהר בעזונדערען דעספאטישען אופן. דעם אנהויב האט זי געמאכט מיט לעסטאק'ן.

איינמאל האט זי איהם געלאזט רופען צו זיך אין פאלאץ און אז ער איז אריינגעקומען צו איהר אין בודואר א פרעהלי־כער, ווי שטענדיג, האט זי איהם אויפגענומען מיט א פינסטע־רער מינע.

האט איהר דאקטאר זיך אנגערופען:

— מאיעסטעט, ווי איהר זעהט אויס! זענט איהר קראנק? זי האט איהם געענטפערט נאך אלץ מיט דער פינסטע־רער מינע:

— קראנק זעוט איהר, לעסטאק, קראנק, אינגאנצען פער־פעסטעט פון זינד אין די אויגען פון גאט און לייט, און איך האב בעשלאסען אייך אויסצוקורירען פון דער דאזיגער קראנקהייט, יא, לעסטאק!

ער האט אויסגעשטעלט אויף איהר א פאר גרויסע אויגען און א ווילע געשוויגען, דערנאך האט ער זיך מיט אמאל גוט־מוטיג צולאכט.

— אויסגעצייכענט, מאיעסטעט! — האט ער געלאכט, — מיר וועלען ביידע אריינטרעטען אין א מאנאסטיר.

יעליזאוועטא האט א טופע געטון מיט'ן פוס.

— נישט געוויצעלט זיך, לעסטאק, איך רעד ערנסט! — האט זי א געשריי געטון.

לעסטאק איז געווארען צוטומעלט און האט ארויסגעמור־מעלט:

— אבער, מאיעסטעט...

— איינמאל פאר אלע מאל — האט די צאריצע גערעדט ווייטער — איך מוז מאכען א סוף צו דער אויסגעלאסענקייט אין מיין הויף און א סוף מוז אויך נעהמען צו אייער פערהעלטניש מיט דער באראנעסע פאן מענגדען. איך וויל מעהר נישט ליידען די אויסגעלאסענקייט אין מיין הויף!

לעסטאק האט נישט געגלויבט זיינע אויערן.

— אבער, וואס האט אזוינס פאסירט? — האט ער ווידער ארויסגעמורמעלט.

— עס האט קיין זאך נישט פאסירט — האט יעליזאוועטא געענטפערט — אט אזוי וויל איך און אזוי וועט עס זיין. מיט אייער אויסגעלאסענקייט גיט איהר א שלעכטען משל דעם פאלק. דער סוף וועט זיין, אז מ'וועט נאך אויפהערען צו געהן אין קלויסטער אויך און מ'וועט פערלירען די מורא אי פאר גאט, אי פאר דער צאריצע. די אלע פערשווערונגען געגען מיין טראן קומען דאך ארויס דערפון, וואס די מענשען זענען געווארען צו־לאזען. דערפאר האב איך בעשלאסען צו מאכען א סוף צו דער דאזיגער צולאזענקייט.

— אבער, מאיעסטעט, פארוואס הויבט איהר אן דוקא פון מיר? — האט לעסטאק זיך אנגערופען.

— ווייל אנ'אנהויב מוז געמאכט ווערען — האט יעליזא־וועטא געענטפערט.

— פארוואס זאלט איהר נישט אנהויבען פון עמיצען, וואס איז נעהנטער צו אייך? איז ער געווארען דרייסטער.

(פארטזעצונג קומט).

פון געריכט.

פאר דעזערציע – 6 חדשים.

(אפ) דאס לאדזער מיליטער-געריכט האט בעטראכט דעם פראצעס געגען דעם בזשעזשינער שניידער אברהם אויפריכטער, וועלכער איז געווען בע-שולדיגט, אז ער איז אנטלאפען פון מיליטער, וואו ער האט געדינט אין דער קאוואלעריע-אפטיילונג.

דאס געריכט האט גענומען אין אכט דאס, וואס אויפריכטער האט בעקומען א שווערען קלאפ פון א פערד, און דע-ריבער האט ער נישט געוואלט דינען אין דער קאוואלעריע-אפטיילונג, – און איהם פער'משפט אויף 6 חדשים טורמע.

גנבים און פאסערס.

(אס) נעכטען זענען פאר'ן קרייז-גע-ריכט געשטאנען סטעפאן סטאוואש, סטאן. שעוטשיק און יוזעף שעוטשיק, וועלכע זענען בעשולדיג געווארען אין אויספיהרען א גנבה. אויסער דעם זענען יוזעף פארנאלטשיק, יאן פארנאלטשיק, מאיר זילבערבערג און שיעה לעווקא-וויטש זענען בעשולדיגט געווארען אין פאסעריי. די אויבענדערמאנטע גנבים ווערט פארגעוואָרפען, אז זיי האבען דעם 21 יאנואר געגנב'עט א גרעסערען טראנספארט סחורות פון יעקב וואלף א-זביצקי און האבען די כחירה פער-קויפט צו די דערמאנטע פאסערס.

דאס געריכט האט פערמשפט סטע-פאן ס אוואש אויף 3 יאהר טורמע, סטאניסלאוו און יוזעף שעוטשיק צו 2 יאהר טורמע, מאיר זילבערבערג 9 חדשים טורמע און שיה לעווקאוויטש צו 4 חדשים טורמע. יוזעף פארנאלטשיק איז בעפרייט געווארען.

מאנס נעהען.

( ) פאר'ן קרייז-געריכט איז נעכטען געשטאנען דער 22 יעהריגער אברהם סעגאל, וועלכער איז בעשולדיגט געווא-רען אין פערגוואלטיגען די 12-יעהריגע העלענא קראקאוויאק.

די פערהאנדלונגען זענען פארגעקו-מען ביי פערמאכטע טירען, דער אנגע-קלאגטער איז פערמשפט געווארען צו 3 חדשים טורמע.

א קינד געפונען.

(§) אויף אל. 1. מאי 4 האבען די שכנים געפונען אויף די טרעפען א 2-וואכענדיג מיידעלע, צו די שמאטעס, מיט וועלכע דאס קינד איז געווען איינ-געוויקעלט, איז געווען צוגעשטעפט א צעטעלע, אז דאס קינד הייסט טייגעלע און, אז די מוטער פערלאזט עס, ווייל זי האט נישט קיין מיטלען צום לעבען.

סימפאנישער קאנצערט.

מאנטאג דעם 13 ד. ח וועט פאר-קומען דער צווייטער סימפאנישער קאנ-צערט. דיריגירען וועט דער בעקאנטער מייסטער אסקאר פריד. אין פראגראם געהט ליסט'ס סימפאניע „מאזעפא", אלס סאליסטען טרעט ארויס אירענא דוביסקי.

פערטשאדעט 2 שוועסטער.

פון סולעיעוו איז מען מודיע: אין סולעיעוו (ביי דער קעמפע) זענען היינ-טיגען שבת 2 שוועסטערן פודזשאב פערטשאדעט געווארען.

זיי האבען זיך גדלעגט שלאפען נע-בען א הייסען אויווען און אינדערפריה האט מען ערשט בעמערקט, ווי זיי לי-גען אהן סמנים צון לעבען.

דער ארויסגערופענער דאקטאר האט שוין פעסטגעשטעלט דעם טויט פון די 2 מיידלעך.

רעדאקציאנס-קאלעגיום: מ. בראדעראוהן, ל. בראנט. ח. י. ברוסטאווסקי, ב. זינגער פעראנטווארטל. רעד.: ח. קויפמאן. ארויסגעבער: פערלאג „נייער פאלקסבלאט", פראדוציר-קאאפעראטיוו מיט פאי-האפטונג.

לעזט דעם „נייעם פאלקסבלאט"!

פערלאג „מסורה".
קאלענדארען
אפריל און השבוע
צו בעקומען צו ביליגע פרייזען אין בוכהאנדלונג
א. מ. גרובשטיין, ווסכאדניא 54
פראנט, 1-טער שטאק. 674

בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבא אליך וברכתיך:
איך האב די עהרע מיטצוטיילען, אז איך האב מיין ביורא איבערגעטראגען פון פעטריקאווער 18 אויף
17 פעטריקאווער 17
2-טען הויף, פארטער, דורכגאנג זאכאדניא 52,
וואו עס ווערט ערלעדיגט און געשריבען אלערליי ביטעס לויט'ן אוסטאוו, קלאווערס, ואבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילען, אפעלאציעס, אפאזיציעס, אדווא-לאטיעס, רעקורסען – וועגען קאנצעסיעס אין קאמיסאריאט-רזשאנדו, ביטעס אין אלע פא-ליציי-בעצירקען, שותפות-אקטען, סטאטו-טען, אקטען אינטערציזיעס, אקטען דעראקוויזיעס, קארנע ספראוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען. 503
רעכטס-קאנסולענט י. מאנעלא
פעטריקאווער 17, זאכאדניא 52.
שנעל, רעעל און ביליג!

שייטלען פון פערשידענע קוואליטעטען האאר, פערס. מאדעלען, גוטע אויסארבייטונג, רעעלע בע-האנדלונג. צו בעקומען קאמיעננא 5, 2-טען הויף לעצטען איינגאנג 2 טען סטאק ביי בצלאל פארזשיצקי!

עמבולאטאריום „צו דער עפענטליכקייט!"

צו דער עפענטליכקייט!

אין נעכטיגען נומער פון „לאדזער טאגעבלאט" איז אונטער'ן קעפעל „געפאהר פון א נייעם איסור אויף גע'שחט'ענע גענז אין לאדז" געווארפען געווארען שטיין אויפ'ן לאדזער געפליגעל-הענדלער.

אין דער אמת'ן איז געשעהן פאלגענדעס: אין הויפט-שחט-הויז האבען זיך דינסטאג אינדערפריה געשטעלט שחט'ען גענזט, ווי עס ווערט געזאגט 20 שוחטים נאר קוים 8 שוחטים, זע-נען 2 געזעזען ביי די קאסע און 6 האבען גע'שחט'ען. און וואס שייך וועגען בלאמבירען בעשטעהט די זאך אזוי: פאר 2 וואכען האט דער „ועד הכשרות" צוזאמען מיט די שוחטים און פאשער'פ-הורטאווניקעס בעשלאסען, אז מיר זאלען פלאמבירען גענז און מיר האבען 8 טאג נישט פלאמבירט האט דער „ועד הכשרות" געשיקט נאך א דעלעגאציע פון די געזעלער'ס געוואויר צו ווערען וועגען אונזער האנדלונג. האבען מיר אין דער גמינע געענטפערט, אז אזוי ווי ביז איצט איז פון די פריעמד געקומען נאך לאדז 50 פראצענט גע'שחט'ענע גענז ווארטען די לאדזער הורטאווניקעס אויפ'ן איינפיהרען פלאמבעס, בכדי זיי זאלען זיך קענען צולאזען מיט זייערע וויט-געהענדע אפעטיטען, מיט'ן אויסרייד, אז עס איז פערבונדען מיט אויסגאבען. אויף דעם האט אונז דער „ועד הכשרות" און דער ראבינאט געענטפערט, אז וואס שייך די הורטאווניקעס איז אויב זיי וועלען הויבען די פרייזען א דאנק די פלאמבעס, וועט דער לאדזער ראבינאט זיך פערשטענדיגען מיט די רבנים פון די שטעטלעך, וואס שיקען אריין גרעסערע טראנספארטען גע'שחט'ענע גענז קיין לאדז און אנ-נעהמען אלע פערהיטונגס-מיטלען וועגען כשרות, ווי צום ביישפיל: הכשרים, פלאמבעס אויף יעדע גאנז מיט'ן דאטום פון דער שחיטה א. א. וו.

וואס שייך די שוחטים גאראנטירען זיי, אז זיי וועלען זעהן, דאס די שוחטים זאלען 6 וואכען נישט פערלאנגען קיין הוספה. דאן האבען מיר מסכים געווען מיט'ן אויספיהר פון ראבינאט און מיר האבען בעשלאסען אויף צוזאמענעם צו פלאמבירען גענז.

די שוחטים ווייטער האבען געזעהן, אז דער ראבינאט האט אונז צוגעזאגט, אז זיי וועלען 6 וואכען נישט צולאזען צו קיין הוספה, האבען זיי ספעציעל דאס פלאמבירען אוועקגעשטעלט אויף אזא אופן, אז עס זאל נישט זיין אויספיהרבאר. זיי האבען דינסטאג אינדערפריה אוועקגעשטעלט 2 13-יעהריגע יונגלעך האט מען איין יונגעל געגעבען א פלאמביר-מאשין מיט א געפלאצטע ספרענדזינע און איין 13-יעהריג יונגעל האט געדארפט אין פערלויף פון 1 שעה פלאמבירען צוויי טויזענד גענז. פון דעם איז פאר יעדען קלאר, אז ביים פלאמבירען האט קיין שום ארדנונג נישט געקאנט זיין, אבער להלוטין נישט צוליב אונזער שולד. מיר האבען פערלוירען במעט דעם גאנצען טאג אומזיסט.

א גרופע גענזלער. 709

ביטעס און רעקורסען
אין אלע אמטען שרייבט
„BIP" Cegielniana 40 telefon 20-62
685

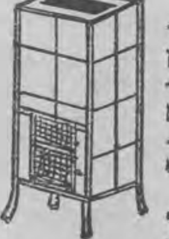

בעקאנטמאכונג.
איך, אלס בעוואוסטער פאכמאן, מאך בע-קאנט מיינע ג. קונדשאפט, דאס די פאבריק פון שאמאט-אייווען און קוכען פון די בע-וואוסטע פירמע גרינהאלץ און ראזענבלום פון חאלשטשאנסקא 63 איז געווארען סע-פארירט און כ'האב געעפענט א פאבריק אויף
פעטריקאווער 37
וואו איך בעזיץ א גרויסען אויסוואהל פון פערשידענע
שאמאט-אייווען און קוכען
רעעלע בעהאנדלונג! אנקטליכע אויספיהרונג!
מיט אכטונג י. גרינהאלץ,
פעטריקאווער 37. 707

אקושערקע ניעמאי
אנגעשטעלט אין דער קראנקען-קאסע האט זיך איבערגעצויגען פון בזשעזשינער 18 אויף
2 מלינארסקא 2
(רוג בזשעזשינער). 703

אנ'איינצעלער צימער
איז פון זאפארט צו דינ-נגען ביים ווירט צו ערפרא-רען חאלבארסקא 24
ביי וויינבערג. 702

Dr. med.
M. Kerszner
Zielona 16, tel. 51-96
קינדער און אינערליכע קראנק.
נעמט אן פון 3 ביז 4 נאכמ.
און פון 6 ביז 7 אווענד.

דאנטיסט און צאהנטעכניק
י. ביטענסקי
5 קאנסטאנטינער 5
נעהמט אן אלע טאג פון 9 פריה ביז 8 אווענד.
פרייזען ביליגע! גאראנטיע אהן געצאהלט

DBAJCIE O SWOJE ZDROWIE!

זאָרגט חעגען אייער געזונד!

די „שווייצארישע ביטערע קריי-טער" (מיט דער מארקע „Kogut") זענען ענטשפרעכענד ביי מאגען-קראנקהייטען קישקעס, אבסטרוקציעס און גאל-שטיינער.
„Szwajcarskie Gorzkie Zioła"
זענען א מילד און נאטורעל דורכרייניגונגס-מיטעל, וואס פערלייכטערט די פונקציעס פון די פערדייאונגס-ארגאנען און ווירקען געגען דיקקייט. די „שווייצארישע ביטערע קרייטער" ערוועקען אנ'אפעטיט.
עס פערקויפען די אפטייקען און סקלאד אפטעטשנעס א שאכטעל צו 1.50 זל. הויפט-סקלאד איז די אפטייק פון
A.Gąsecki Warszawa, ul. Leszno 41
מיר שיקען ארויס אמוועניגסטען 2 שאכטלען נאכ'ן ערהאלטען פון 4.30 זל. (מיט איבערשיקען). 1462

Lek. Dentysta
Jakób Botwinik
געארבייט אין דער לאדזער קראנקען-קאסע איבער 4 יאהר, נעהמט יעצט אן טעגליך, אויסער שבת פון 3 ביז 9 אווענד אויף דער
נאוואמיעסקא 26, פראנט 2. שטאק
היילען, פלאמבירען, צאהן-ציהען אהנע שמערצען, קינסליכע ציהן, קראנען און גאלד-בריקען.
צינזנגליכע פרייזען.
פאר מיטגל. פון קראנקען-קאסע און זייערע פאמיליעס זעהר ביליג.

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען
און ערצטליך-דענטיסטישער קאבינעט
זגיערסקא 17, טעל. 16-33.

ד"ר ראקאווסקי	נאז, האלז, אויערן קר.	11-10 3-2 $7^1/_2$-$6^1/_2$
ד"ר רושאנסקי	הויט- און געשלעכט-קר.	11-10 2-1
ד"ר גאלדשטיין-פאלאק	אויגען-קראנקהייטען	2-1 8-7
ד"ר יוסטמאן	נערוועןקראנקהייטען	2-12
ד"ר ראזענצווייג	קינדער-קראנקהייטען	12-10 5-4
ד"ר פאפיערני	פרויען- און געבורטס-הילף	1-$11^1/_2$ 6-5
ד"ר קאנטאר	כירורגישע-קראנקהייטען	4-3 2-1.1
ד"ר וויינבערג	אינערע הערץ לונגען-קר.	1-11 7-$5^1/_2$
ד"ר סטופעל	רענטגען	6-4 12-10
א. גראדזענטשיק	צאהן-ארצט	7-3
נ. ראזעס	צאהן-ארצט	2-9

צאהן-מונדהיילונג, בעלייכטונגען, קראנען, טאססען, א או. ח.
ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען
רענטגען-אינסטיטוט
היילונג פון הויט-קראנקהייטען פון קאפ (פארך) מיט רענטגענשטראהלען, פאר בעשטראהלונג און דורכלייכטונ-גען, קווארץ-לאמפע, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע, אלע מעגליכע אנאליזען. א קורס פאר שאמלער.
אנמעלדונגען בענען שארלאך (שקארלאטין) פון 4—5 נאכמ.
די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג.
חוץ אין ד ר שבת.

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען
בזשעזשינער 11, טעל. 37-63
אפען פון 9 פריה ביז 7 אווענד

ד"ר וואלינסקי	נאז, האלז, אויערן-קר.	4—3
ד"ר קערשנער	קינדער-קראנקהייטען	12—9 5—4
ד"ר שיפמאן	אינערליכע קראנקה.	12—10 6.30—5
ד"ר לוביטש	הויט- און געשלעכט קר.	2—12
ד"ר שמירגעלד	נערוועןאון גייסטיגע קר.	3—1
ד"ר גאלדבלאט	אויגען-קראנקהייטען	2—12.30
ד"ר עליאסבערג	כירורגישע קראנקה.	$2^1/_2$—$1^1/_2$
ד"ר בערנסאז	פרויען און געבורטס הילף	4—3

פסיכא-טעראפיע, שפר ך-שטערונגען ווי שטאמלען א. ז. וו. פאקען-שטעלען, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראהלונג אינ-שפריצונגען, מאסאזשען, עלעקטריזאציע, אפעראציעס. אויף פערלאנג — וויזיטען אין שטאט. — אין לאבאראטאריום ווערען אנגענומען אלע ארט אנאליזען, ווי אורין, פלעגמע און בלוט. 2120
אימפונגען נעגען שקארלאטין.
ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען א דענטיסטישער קאבינעט
עס נעהמען אן:

ד"ר זילבערשטיין	צאהן-ארצט	9—2 נ"מ.
ד"ר לאזשינסקא סטאראזאלסקא	צאהן-ארצט	7.30—3

קינסטליכע ציהן, קראנען, טאסטען א. או. וו.
די לעטשניצע איז אויך טעטיג זונטאג

אבאנעמענטס-פרייז: אין לאדז: א חודש – 4.00 זלאטעס. אויף דער פראווינץ א חודש – 5 זלאטעס. אין אויסלאנד מיט 50 פראצענט טייערער — פאר'ן אנגראלס אין טערמין פון דן אבאנעמענט איז די רעדאקציע נישט פעראנטווארטליך. די ע-מינוטרעציע איז אפען גאנצע טאג און נאכט.

אנאנסען-פרייז: פאר'ן טעקסט 15 גראשען, פריוואט 10 גראשען, אין טעקסט 20 גר. פריוואט 30 גראשען. נאכ'ן טעקסט 10 גר. פריוואט 15 גראשען. — פאר אויסלענדישע אנאנסען 200 פראצ. טייערער. אויסער רעד שטעט — 50 פראצ. טייערער. — פאר 1 מיל. מעטער שורה

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i druk: „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.